

ISSN 1849-6431

Movice

dj. vrtića Rožica, Veliko Trgovišće

Hužica

Broj

Veljača 2017.

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA.....	2
 IZ ODGOJNO-OBRAZOVNE PRAKSE DV ROŽICA	
Čitanje djetetu od najranije dobi.....	3
Likovne aktivnosti i njihov utjecaj na djetetov razvoj.....	4-5
Dokumentiranje procesa učenja djeteta.....	6
Uloga odraslih u razvoju socijalne kompetencije.....	7
Predškolski CAP program.....	8
Diplomski studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.....	9
Integracija programa predškole u redovan vrtićki program.....	10
Djeca s poremećajima iz autističnog spektra u dječjem vrtiću.....	11
Važnost dječjeg vrtića u lokalnoj zajednici.....	12-23
 MALO DIJETE-VELIKI GENIJALAC.....	14-29
 IZ ODGOJNO-OBRAZOVNE PRAKSE DRUGIH VRTIĆA	
Pogled u svijet kroz dječje oči.....	30
Igrom k samoaktualizaciji.....	31-32
Organizirano ljetovanje djece predškolske dobi.....	33

Poticajno razvojno okruženje.....	34
Važnost predškole.....	35-36
Novac ne raste na bankomatu, već na orahu.....	37-39
Dijete i glazba u vrtiću.....	40-41
Važnost promatranja, slušanja i praćenja djece u aktivnostima.....	42-43
 STRUČNO-ZNANSTVENI KUTIĆ	
Prirodno učenje beba.....	44-46
Učenje stranih jezika u predškolskoj dobi.....	47
Prijedlog novih književnih naslova za djecu i roditelje.....	48-49
Logopedska podrška za djecu s područja Klanjca i Velikog Trgovišća	50
 KUTIĆ ZA RODITELJE	
Dnevnik jednog tate na privikavanju djeteta na jaslice	51
Treba li nam više vremena ili manje virtualnog života?.....	52
Partnerstvo roditelja i vrtića.....	53
Odgajanje „selfie“ generacije.....	54
 NOVICE IZ ROŽICE.....	55-63

Riječ urednika

Dragi čitatelji,

Veseli nas da se ponovno družimo putem novoga, 7. po redu časopisa Hižica. Kako ste i sami primijetili, svake godine nastojimo godišnjaku dati neku novu dimenziju kako vam ne bi dosadio i kako bi stalno bio aktualan. Prošle godine pripremali smo ga u posebnim uvjetima kad su se na objektu vrtića odvijali građevinski radovi. Od toga vremena, neposredno pred sam izlazak 6. broja, otvorena je i uređena nova, četvrta soba boravka, što znači da smo kapacitet vrtića povećali za još jednu odgojnu skupinu. Uređen je i prilaz katu, ured ravnatelja te mali kutak za druženje, timska planiranja i prijem gostiju.

Od tada se puno toga odvijalo u našem vrtiću. Dobili smo certifikat Tolerantnog vrtića, kao sudionici međunarodnog projekta o promicanju tolerancije od ranih nogu. Bili smo domaćini županijske akcije Promet nije šala ni opasnost mala, koja je okupila 20-ak zagorskih vrtića. Ove smo godine započeli i s Cap programom koji ima zadaću pripremiti dijete na osvjećivanje i razlikovanje prihvatljivoga i neprihvatljivog ponašanja, posebno preveniranje bilo kakvih nepoželjnih ponašanja među djecom. Da napomenem da sam u struci promovirana u zvanje odgojitelja savjetnika te da je i kolegica A. Kralj predložena za napredovanje u zvanju. Sve to govori kako smo vrijedni te stalno istražujemo i mijenjamo,

nadopunjujemo i unapređujemo našu praksu.

Kao što se naša Rožica proširila i popunila brojem djece, tako je, eto, i Hižica prešla granice naše Županije pa od ovoga broja započinjemo praksu da u publikaciji objavljaju i iznose svoja odgojna i praktično-savjetodavna iskustva i odgojitelji te stručni suradnici i znanstvenici iz i izvan okvira Krapinsko-zagorske županije. Primjer je to prakse koju smatramo dobrom i koju bismo htjeli preporučiti i ostalim vrtićima koji imaju svoj časopis.

Naravno, ostali smo vjerni početnom rješenju da objavljujemo dječje likovne radove te fotografije koje pokazuju dijete kao istraživača, glazbenika, stvaraoca, maloga prijatelja. Naravno, ponovno smo uključili drage i poštovane roditelje kako bi podijelili svoja roditeljska i odgojna iskustva te, ne samo iskustvo suradnje, već i partnerstva s vrtićem.

Valja spomenuti i izuzetno dobru suradnju među svima nama koji pripremamo i stvaramo ovaj list, suradnju s našom Općinom i lokalnom zajednicom koja se može pohvaliti vrtićem i putem ove publikacije. Također, nisam odustala od ideje da jednoga dana naša Hižica dobije predznak županijskog lista za odgojitelje i roditelje, čime bi se nastavio promovirati rani i predškolski odgoj u našoj užoj i široj zajednici. Nadamo se da ćemo do tada imati nove dvije odgojne skupine u koje ćemo moći

upisati i onu djecu koja su, nažalost, na nepopularnoj listi čekanja, posebno djecu izvan naše Općine, a čiji su roditelji zainteresirani za upis djece baš u Rožicu.

I na kraju, sve vas pozdravljamo, želimo vam ugodno čitanje, a poseban naglasak stavljamo na naše buduće vrtićke školarce koji vas veselo pozdravljaju s naslovnice časopisa.

Ravnateljica Gordana Pavlinić

IZ ODGOJNO-OBRAZOVNE PRAKSE DV ROŽICA

ČITANJE DJETETU OD NAJRANIJE DOBI

Čitanje bi trebalo biti dio svakodnevnoga druženja između djeteta i odraslih osoba. No, odrasli (roditelji, bake, djedovi) često smatraju da su djeca jasličke dobi premala da bi im se čitalo jer još puno toga ne razumiju. Međutim, dijete uči svim svojim osjetilima od najranije dobi i upija sve što se oko njega događa.

Za čitanje djetetu nikad nije prerano, ali treba imati na umu nekoliko smjernica kako bi to bilo kvalitetno i korisno za dijete.

Vrlo je važno odabrati knjigu/slikovnicu koja odgovara dobi djeteta kako bi bila djetetu razumljiva i zanimljiva. Za djecu jasličke dobi to su slikovnice s većim slikama popraćene s malo teksta. Čitajući, ne treba se isključivo držati teksta koji piše, već možemo djetetu opisivati što je na slici te ga poticati da pokaže neke dijelove slike (npr. gdje je pas, gdje ima rep, pokaži mi njegovu kućicu, kako se pas glasa itd.).

Važno je i mjesto i vrijeme kada se čita. Preporučljivo je da mjesto gdje se čita bude udobno i mirno tako da se dijete osjeća ugodno i da ga ništa sa strane ne ometa. Vrijeme čitanja trebalo bi biti onda kad su i odrasli i dijete opušteni i odmorni kako bi mogli zajedno uživati.

Odrasli bi trebali obraćati pozornost na to kako čitaju. Čitati treba izražajno, s izmjenama ritma i glasnoće te sa stankama između pojedinih dijelova. Knjigu treba držati ispred djeteta da je ono može dobro vidjeti, dodirivati i okretati stranice. Dobro je prstom pokazivati riječi koje se čitaju kako bi dijete uočilo vezu između pisanoga i govornog.

U našoj sobi jasličke grupe, slikovnice su uvijek dostupne djeci. Također, imamo posebno mjesto za čitanje, a to je mekani kutić u kojem se djeca mogu udobno smjestiti i sudjelovati u čitanju. Čim se odgojitelj nađe u mekanom kutiću, djeca koja su zainteresirana za čitanje, sjednu oko njega uzimajući slikovnicu koju žele da im se čita. Svaku stranicu slikovnice zajedno čitamo i objašnjavamo. Postoje slikovnice koje su omiljene i one se čitaju i po nekoliko puta dnevno (Pikov rođendan, Domaće životinje, Brojalice). Tekstove ovih slikovnica neka djeca znaju napamet te točno

znaju što na kojoj stranici piše. Sami uzimaju slikovnice i čitaju ih jedni drugima. Nakon čitanja, djeca pospremaju knjige na za to predviđeno mjesto.

Čitanje djetetu od najranije dobi:

- stvara emocionalnu vezu između djeteta i odraslog
- bogati njegov rječnik i govorne sposobnosti
- bogati maštu i potiče kreativnost
- razvija opažanje, promatranje, pamćenje
- pomaže djetetu zavoljeti knjigu

Danijela Groš, odgojiteljica

LIKOVNE AKTIVNOSTI I UTJECAJ NA DJEČJI RAZVOJ

Već u najranijoj dobi djeca istražuju mogućnost oblikovanja rukama, ona "grade" u svom okruženju sveime što im je pri ruci (hranom, zemljom, igračkama...).

Djeca isprobavaju, slažu, oblikuju i pokušavaju dati novi oblik, dimenziju svemu oko sebe, posebno stvarima koje im privuku pažnju. Na svim plohamama na kojima mogu ostaviti trag prstom, grančicama, kamenićima (kroz brašno, pjesak, zemlju...). Ako su im dostupni i slikarski materijali, počinju slikati i otkrivati raznovrsne mogućnosti koje pruža boja. Stoga možemo zaključiti da istraživanje likovnosti kod djece svakako ide ruku pod ruku s istraživanjem svega što se oko djece nalazi.

Razmatranjem pravilnog pristupa u poučavanju i odgoju kroz likovnu umjetnost već se stotinama godina bave razni stručnjaci: pedagozi, psiholozi, filozofi, te sami umjetnici. Spomenuti ču neke od njih. U 19. stoljeću, talijanski filozof Corrado Ricci identificirao je dječji crtež kao zaseban fenomen. G.H. Luquet prvi je u povijesti identificirao faze dječjeg likovnog razvoja, a ocem kreativnog likovnog poučavanja možemo nazvati Franka Cizeka. On je metodom poticanje stvaralačke okoline, omogućio djeci likovno izražavanje prema vlastitoj mašti. Prijhvaćam i primjenjujem njegove metode koje nesumljivo doprinose procesu stvaranja likovnog izražavanja kod djece koja su odraz osobnosti i slobode. Dječji vrtići iz Reggio Emilie i Loris Malaguzzi također zagovaraju slican pristup u predškolskoj pedagogiji. Ona se odnosi na spontanu ekspresiju i kreativnost djece bez upitanja odgajatelja, ali ta spontanost se temelji na pret-

hodnom iskustvu djece kroz istraživanje likovnih tehniku i motiva. Jean Piaget, najutjecajniji razvojni psiholog, iznio je svoja razmišljanja kako je za razvoj djece nužno da ona slobodno i aktivno istražuju sve oko sebe i time izgrađuju sebe. Istaknuo je važnost dječjeg crteža kao odraz njihove inteligencije.

Dječji crtež kao odraz dječje inteligencije primijenila je prva Florence Goodenough, a nove korake u primjeni dječjih crteža učinili su još John Buck i Karen Machover.

O važnosti kreativnosti govorio je i najveći istraživač i teoretičar u području ljudskog intelekta, Joy Paul Guilford. U modelu intelekta koji je iznio, istaknuo je razliku između

konvergentnog i divergentnog mišljenja. Divergentno mišljenje većinom poistovjećujemo s kreativnošću, ali za kreativnost je ipak potrebno oboje.

Wallach i Kogen su ustanovili da je za kreativnost potrebno stvoriti slobodno i opušteno okruženje jer tek tada ta kreativnost dolazi do punog izražaja.

Stručnjak u području likovne pedagogije Elliot W. Eisner smatrao je da je za nesmetano likovno stvaralaštvo djece potrebno osigurati optimalne i najpoticajnije uvjete.

Psiholog Howard Gardner, postavivši svoju Teoriju višestrukih inteligencija, naglasio je važnost razvoja svih inteligencija kod djece u odgoju i obrazovanju.

Athey iz Velike Britanije, donosi tzv. teoriju sheme i identificira tri stupnja povezana sa shemom: motorički stupanj, simbolički prikaz i misaoni stupanj.

Nakon iznošenja ovih teoretskih saznanja, mišljenja sam da je dječji crtež jedinstven, ali i multidimenzionalan. Njime djeca prikazuju svoja iskustva i svoje osjećaje. Njihovim likovnim radom možemo saznati stupanj njihovog razvoja, sociokулturni utjecaj, ali i okruženje u kojem se djeca izravljaju. Bavljenje likovnim aktivnostima i sama umjetnička naobrazba, kod djece poboljšava spoznaju, ali i ostale aspekte razvoja.

Smatram da, kako likovne aktivnosti usmjeravaju djetetu pažnju, tako i djeluju na njegovu bolju koncentraciju, pa tako i u drugim aktivnostima. Potiču opuštanje cijelog organizma, a upotreba različitih materijala rješava probleme u likovnom procesu. Kada u svojoj svakodnevnoj odgojnoj praksi provodim likovne aktivnosti s djecom, pravila, zako-

nitosti i kritike čine mi se neprihvatljivim, jer smatram da sputavaju prirodnu dječju radoznalost, kreativnost i slobodu, ali i samopouzdanje. Moja uloga kao odgojitelja je ohrabriti dijete na putu u razvoju njegove neiscrpne kreativnosti, a isto tako zadatak mi je i omogućiti mu izražavanje na način kako ono vidi i osjeća. Iskustvo mi pokazuje kako su djeca vrlo svjesna svoje osobnosti, a izrazito onda ako ju odrasli poštuju i ne pokušavaju mijenjati. Tada se to očituje i u njihovim likovnim radovima, a djeca u tom

slučaju nemaju potrebu kopirati uradke svojih vršnjaka ili stvarati šablove.

Likovne aktivnosti s djecom možemo ostvarivati na dva nacina: kao aktivnosti u kojima djeca samoinicijativno započinju rad, birajući likovne tehnike koje su im pri ruci, te aktivnosti koje su unaprijed planirane, a provodi ih odgojitelj. Te aktivnosti imaju svoje ciljeve i zadaće, a proizlaze iz plana i programa odgojne skupine.

Kroz aktivnosti koje djeca započinju samoinicijativno možemo saznati mnogo informacija o djeci: njihove misli, želje i osjećaje, dok planirane aktivnosti omogućuju izražavanje dječje osobnosti, a pri tome djeca imaju priliku usvojiti i primjeniti nešto novo. Važno je djeci približiti atmosferu umjetničkog atelijera, a svakako im omogućiti posjetu pravomu likovnom atelijeru). Takva bi posjeta još više potaknula djecu na uključivanje u likovne aktivnosti. Likovne aktivnosti i utjecaj na dječji razvoj zahtijevaju od odgojitelja dobro poznavanje likovnih tehnika, a posebno onih primjerjenih djeci. Jednako tako, od odgojitelja se očekuje: poznavanje materijala i motiva, umjetničkih pravaca, autora i njihovih djela, poznavanje likovnog razvoja djece prema njihovoј dobi, te metodiku likovne kulture. Sve to s ciljem da zna i može to prilagoditi dobi djece, njihovim potrebama, interesima i skupini.

Djeca imaju svoj likovni jezik, a na nama je da ga pokušavamo razumijeti, ali iznad svega poštivati ga. Upravo tim jezikom djeca nam otkrivaju svoje potencijale, uče i stvaraju. „Na dlanu“ nam pružaju svoj neiscrpani svijet kreativnosti. Na kraju, ostaje nam zamisliti se nad citatom velikom slikara Pabla Picassa:

“Svako dijete je umjetnik, ...kako ostati umjetnikom nakon što dijete odraste...?”

Odgojiteljica: Anamarija Kralj

DOKUMENTIRANJE PROCESA UČENJA DJETETA

Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje dokumentacije, koja omogućuje promatranje i bolje razumijevanje akcija djeteta, a time i osiguranje kvalitetne potpore njegovom razvoju (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014.).

Dokumentiranje procesa učenja djeteta već je odavno postalo ključni i najvažniji

element u odgojno-obrazovnom procesu, a glavni cilj je stvaranje potpune slike o djetetu i osiguravanje odgovarajućih poticaja za njegov daljnji rast i razvoj. Analizom dokumentacije prikupljene u samom procesu (fotografije, videozapis, izjave djece, likovni radovi i slično), mijenja se i unapređuje odgojno-obrazovna praksa. Također, dokumentacija služi odgojiteljima zbog stručne promidžbe roditeljima, lokalnoj zajednici, ali i šire.

Analizirajući materijale i raspravom, donose se prijedlozi i zaključci vezani za obogaćivanje prostorno-materijalnog konteksta i načina rada kako bismo djetetu omogućili samostalno istraživanje i provjeravanje vlastitih teorija.

Organizacija odgojno-obrazovnog procesa vrtića treba polaziti od osnovnih značajki učenja djece rane dobi. Njihovo je učenje integrirano u cjelokupan, svakodnevni rad vrtića i rezultat njihove aktivnosti sudjelovanja i suradnje s drugima. Dobro razumijevanje djece i njihovih aktivnosti, u kojima samostalno uče i istražuju, predstavlja temelj izgradnje odgojno-obrazovnog procesa usklađenoga s cjelovitim procesom učenja djeteta.

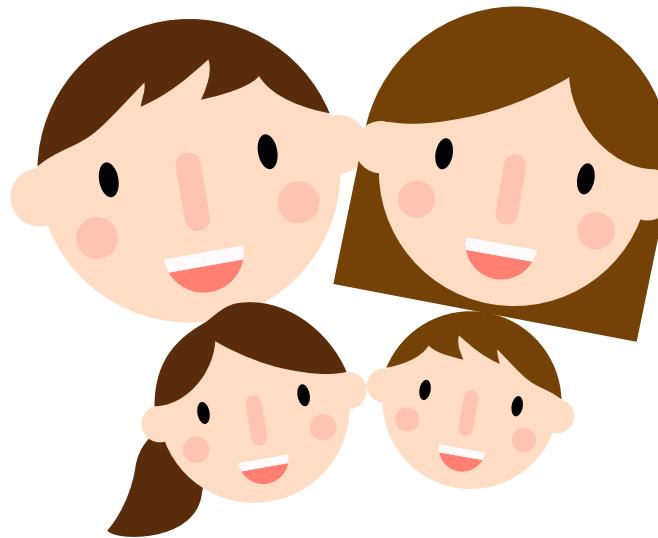
S ciljem što boljeg praćenja, individualne mape djece omogućuju bolje razumijevanje djeteta i njegovih interesa. Individualne mape daju odgojiteljima detaljan uvid u sposobnosti pojedinoga djeteta. Stoga je potrebno sustavno voditi evidenciju praćenja razvoja. Posebno je važno koristiti individualne mape i ostalu dokumentaciju na individualnim razgovorima s roditeljima te na roditeljskim sastancima. Roditeljima se na taj način daje detaljan uvid u razvojni status djeteta i način rada vrtića, tj. odgojno-obrazovne skupine. Dokumentacija pruža nezamjenjivu pomoć odgojiteljima u svakodnevnom radu. Prikupljanje, proučavanje i interpretacija dokumentacije ne može se izvoditi po nekom određenom pravilu, tzv. špranci. Na odgojiteljima je da otkriju vlastiti način, koji je za njih najučinkovitiji, za daljnje napredovanje u radu.

Marina Bišćan, odgojiteljica

ULOGA ODRASLIH U RAZVOJU SOCIJALNE KOMPETENCIJE

Autorica D. Maleš navodi kako je socijalna kompetencija sposobnost započinjanja i održavanja zadovoljavajućih odnosa s vršnjacima. Pod time se podrazumijeva sposobnost stvaranja i usklajivanja prilagodbenih reakcija na zahtjeve okoline, te sposobnost stvaranja i iskorištavanja prilika za vlastito djelovanje i zadovoljavanje različitih potreba u fizičkom i humanom okruženju.

U današnje vrijeme sve više se govori i piše o različitim kompetencijama, kako odraslih tako i djece. Mnogi odrasli od djece očekuju da posjeduju više kompetencija, osobito kada krenu u školu. Sve te kompetencije, odnosno sposobnosti, djeca bi trebala razviti ili početi razvijati u predškolskom razdoblju. Kompetencija koja djecu definira kao društvena bića je socijalna kompetencija. Njezin razvoj usko je povezan s djetetovim razvojem i s okolinom s kojom je dijete u stalnoj interakciji. Kako sve više djece velik dio dana provodi u dječjem vrtiću, odgojitelj ima nezamjenjivu ulogu u razvoju socijalne kompetencije. On usmjerava dijete prema životnim vrijednostima poput prijateljstva, empatije, solidarnosti, poštovanja razlika, razgovora i privrženosti. Osim toga, on kreira prostor u kojem boravi dijete: raspored i opremljenost centara u sobi dječjega boravka i opremljenost dvorišta dječjega vrtića. Sve treba biti pomno osmišljeno i isplanirano kako bi se što više poticala socijalna interakcija djece međusobno i djece s odraslima. Vrlo je važno da djeca imaju mogućnost odabira aktivnosti prema svojim željama i interesima i da nisu vremenski ograničena u istima. U takvom okruženju njeguje se individualnost i raznolikost, a djeca istražuju i aktivno uče u bogato pripremljenom prostoru. Sve to pridonosi stvaranju kvalitetnih odnosa među djecom.

Socijalnu kompetenciju čine četiri sastavnice: regulacija emocija, socijalna znanja i socijalno razumijevanje, socijalna umijeća i socijalne dispozicije. One se mijenjaju s djetetovim razvojem, a odvijaju se u interakciji djeteta s okolinom. Kako radim u mlađoj mješovitoj vrtičkoj skupini djece (djeca u dobi 2,4 god. do 4,1 god.), regulacija emocija ima veliku ulogu. Često se zna dogoditi da u isto vrijeme više djece ima potrebu koju želi čim prije zadovoljiti, što mogu i slikovito opisati.

F. se izrazito ljuti na A. jer mu ne želi dati kockicu kojom bi završio gradnju garaže, K. i M. žele istu haljinu i svaka ju vuče u svoju stranu, F. vrši jer joj D. pokušava uzeti slikovnicu, I. stoji s čašom kod ormarića s vodom. U isto vrijeme, ja sam u kupaonici zbog toga što L. treba pomoći jer se odvikava od pelena.

To je naša svakodnevica zato trebamo znati kako naučiti djecu regulirati emocije, naučiti ih kako riješiti sukobe mirnim putem bez izražavanja burnih emocija i kako odgoditi trenutnu potrebu i pričekati na njezino zadovoljenje.

Socijalna znanja i socijalno razumijevanje odnose se na poznavanje normi i pravila grupe, na poznavanje jezika, sličnih priča i igara. Djecu što više potičemo na međusobnu suradnju i razgovor. U kasnijoj dobi, djeca razvijaju i sposobnost predviđanja ponašanja drugoga djeteta/odraslog.

Socijalna umijeća su načini na koje dijete ulazi u grupu druge djece. To su naučena ponašanja koja omogućuju djetetu da ostvaruje interakciju s drugima na način koji dovodi do pozitivnih reakcija. Tako dijete zadovoljava potrebu za pripadanjem i poštovanjem od drugih. Važno ga je učiti da ono ima pravo na igru s kime želi i pravo na sudjelovanje u igri koju samo izabere i koja odgovara njegovim interesima. Socijalne dispozicije djeca uče iskustvom ili putem modela kojega oponašaju. To mogu biti trajne navike i karakteristični načini reagiranja u različitim situacijama poput radoznalosti, plačljivosti, svadljivosti, kreativnosti, pristupačnosti...

Iz svega navedenoga je vidljivo koliko je velika i značajna uloga odraslih u razvoju socijalne kompetencije. Sve počinje od obitelji u kojoj dijete najprije počinje razvijati socijalne odnose. O odnosu roditelja prema djetetu uvelike ovisi i koliko će dijete biti samostalno i socijalno kompetentno. Kada je taj odnos kvalitetan, dijete će lakše razvijati socijalnu kompetenciju izvan obitelji- u vrtiću, školi... Dakle, sve polazi od nas, odraslih. Stoga, budite etični, solidarni i tolerantni u komunikaciji s drugima. I ne zaboravite da djeca uče upravo od nas, odraslih.

Literatura: Maleš, D., Milanović, M., Stričević I. Živjeti i učiti prava. Katz, L. G., McClellan, P. I. Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije.

Božica Kalauz, odgojiteljica

PREDŠKOLSKI CAP PROGRAM

Naziv CAP dolazi od prvih slova engleskih riječi Child Assault Prevention, koje u prijevodu znače PREVENCIJA NAPADA NA DJECU.

Ovaj program nastao je u SAD-u 1978. godine u nastojanju da se djecu poduči vještinama djelotvornoga rješavanja problema, načinima na koje se konflikti mogu riješiti bez fizičkoga obračuna, bez gubitka prava ili samopoštovanja.

Bazira se na filozofiji ojačavanja i osposobljavanja, tj. vjerovanju da djeca imaju pravo na informacije, vještine i strategije kojima mogu steći kontrolu nad svojim životima.

Cilj mu je upoznati djecu s potencijalno opasnim situacijama u kojima bi mogla biti izložena emocionalnom, fizičkom ili seksualnom zlostavljanju.

Program je cijelovit i zasniva se na modelu jačanja zajednice te se provodi u tri dijela:
predavanje za djelatnike vrtića (obuhvaća sve zaposlenike, a ne samo odgojitelje)
predavanje za roditelje (uključuju se roditelji djece u godini pred polazak u školu)
dječje radionice (provode se tri uzastopna dana)

Sadržaj radionica za djecu je razvojno primjerjen jer se kroz igrokaze i posebno strukturiran

razgovor, poučava djecu pitanjima osobne sigurnosti. Igrokazi predstavljaju tri najčešća iskustva napada s kojim se djeca susreću:

dijete protiv djeteta

odrasli neznanac protiv djeteta

poznata odrasla osoba protiv djeteta

Igrokazi se koriste za stvaranje situacije u kojoj djeca kroz razgovor dolaze do uspješnih prevencijskih strategija. Na kraju treće radionice prikazuje se igrokaz o povjeravanju odrasloj osobi u koju dijete ima povjerenje, što djeci daje jasnu poruku da odrasle osobe brinu o njima.

Predškolski CAP program zasigurno je jedna stepenica više kako bi djeca imala pravo odrastati sigurna, slobodna, jaka i zaštićena od svih oblika zlostavljanja. Upravo je na nama odraslima da ih u tome podržimo i omogućimo im što ljepše i zdravije odrastanje.

Beti Jambrek, odgojiteljica

DIPLOMSKI STUDIJ RANOГ I PREDШKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Završetkom preddiplomskog studija Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja pružila mi se mogućnost nastavka školovanja u struci na diplomskom studiju na Učiteljskom fakultetu.

Naime, do prije nekoliko godina ova vrsta studija nije ni postojala i mnogobrojni studenti uvidjeli su potrebu i pokrenuli peticiju za uvođenjem više razine obrazovanja u ovom području. Mnogi uporni znanstvenici i profesori zalagali su se da pojam odgojitelja dovedu na višu razinu. Godine 2014. uspjeli su u svom naumu, kada je upisana prva generacija studenata na izvanrednom, a godinu dana kasnije i na redovnom studiju.

Preddiplomski studij omogućio mi je pokretljivost u cjeloživotnom obrazovanju, dobra temeljna znanja i opširan uvid u nove pedagoške paradigme predškolskog odgoja i obrazovanja, ali činilo mi se kako ovdje postoji još mnogo mesta za nadogradnju i istraživanje. Upravo su vlastita želja i motivacija za učenjem i napredovanjem bile dovoljno jake kako bih se odlučila za nastavak školovanja. Ovom vrstom studija svakom se diplomiranom odgojitelju otvaraju novi vidici i mogućnost proširivanja postojećih znanja u uskom specijaliziranom području struke. Također, olakšava se i nastavak školovanja na specijalističkim studijima u različitim pedagoškim poljima i granama.

Stečena kvalifikacija magistre, po završetku studija, omogućava mi prvenstveno djelovanje u složenim i slojevitim procesima ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja uz promicanje odgojiteljskoga zanimanja, odgovaranje na složenije zahteve rada, osnaživanje kreativnoga i istraživačkog rada, a isto tako i kontinuirano profesionalno usavršavanje u kontekstu cjeloživotnoga obrazovanja i učenja.

Za sada, zanimanje magistra predškolskog odgoja i obrazovanja nije upisano u registar postojećih zanimanja, ali se aktivno radi na tome u projektu Standardi

kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa u kojem sudjeluje Učiteljski fakultet iz Zagreba i iz Rijeke.

Budući da sam u prosincu dobila posao u Dječjem vrtiću Rožica u svojstvu pripravnika, vjerujem kako će moja novostečena znanja biti prepoznata i korisna drugim kolegicama i da ću, nadam se, nekoga potaknuti na upis ovoga studija. Čovjek uči dok je živ i upravo zbog toga treba iskoristiti ovakve mogućnosti, pogotovo u našoj struci u kojoj je neupitna važnost kontinuiranoga usavršavanja i unapređivanja odgojne prakse.

Katarina Šipek, odgojiteljica pripravnica

INTEGRACIJA PROGRAMA PREDŠKOLE U REDOVAN VRTIĆKI PROGRAM

Teta, kad počinju upisi u predškolu? Pitanje je koje mi svake jeseni postavi nekolicina roditelja djece koja su pred polaskom u prvi razred. Gospodo X, vaše dijete je polaznik našega vrtića i samim time ove je godine direktno „upisan“ u program predškole kroz redovan vrtićki program, odgovaram. Još pitanja:

Teta Anita, kad počinjete s predškolom?

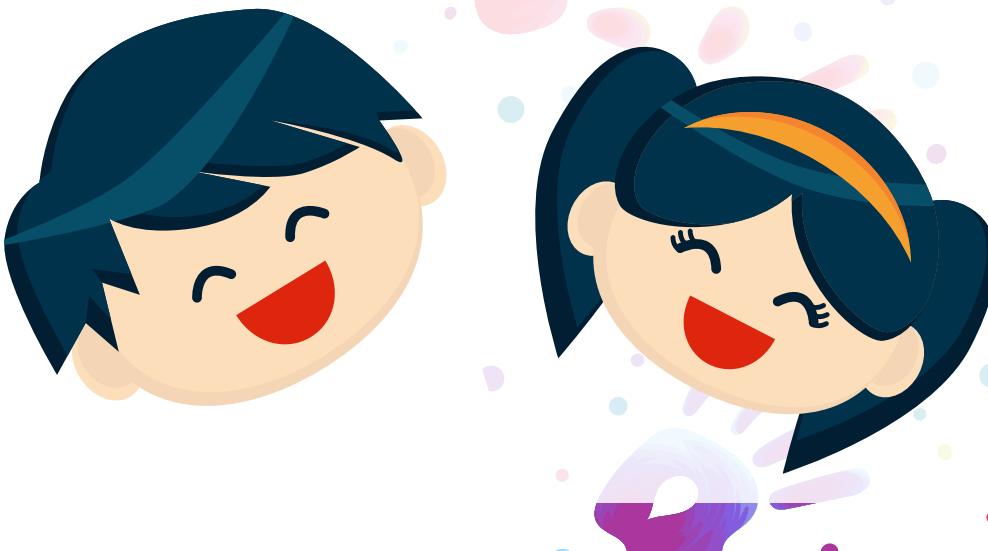
Moj mali je bolestan i danas neće doći u vrtić, hoće li propustiti predškolu?

Mi bismo malo na godišnji, je li to problem zbog predškole?

Ovo su samo neka od pitanja koja pokazuju zbumjenost roditelja u vezi s predškolskim programom u našem vrtiću, djelomično zbog održavanja predškolskoga programa u predškoli kao zasebnoj jedinici u prostoru vrtića, a djelomično i zbog straha od školskoga sustava koji slijedi.

Nepotrebno, rekli bismo na prvu, jer sve je to prirođan proces koji se događa sam po sebi. No, činjenica da se školski sustav uvelike razlikuje od našega obiteljskog, vrtićkog, potvrđuje neke od strahova.

Smatram da je iznimno važno predškolski program, kao sponu između obitelji, vrtića i škole, prilagoditi školskom sustavu koji slijedi, bez obzira na naše stavove naspram njega.

Takov kakav jest. Drugačiji.

Primarni cilj predškolskoga programa je pripremiti dijete za školu te razvijati vještine koje su priješko potrebne za uspjeh u školi poput grafomotorike, predčitalačkih i predmatematičkih vještina. A na odgojiteljima je da promisle o načinima pomoći kojih će kod djece razvijati te vještine jer znamo da djeca prirodno i najlakše uče djelovanjem kroz svakodnevne situacije u poticajnom okruženju sigurne i podražavajuće okoline.

Naš vrtić, naš kat, naša starija skupina nastoji biti upravo takvo okruženje.

Kao matični odgojitelj starije mješovite skupine, skupine predškolaraca, koristim određeno vrijeme za velike i djeci važne ŠKOLSKE ZADATKE: crtancice, radne listove, grafomotoričke vježbe. Pomalo, svaki dan, u manjim podgrupama djece, inzistiram na pokušaju, trudu, ustrajnosti. Svaki pokušaj nagrađujem velikim smajlićem te ga smatram jedinstvenim i vrijednim na putu učenja. Jer mi tete upravo na taj način sagledavamo učenje, kao proces koji se događa na različitim razinama i različitim intenzitetom, kod svakoga djeteta pojedinačno.

Priprema djeteta za školu počinje mnogo godina prije samoga polaska u školu. Naime, već od jasličke dobi razvijamo kod djeteta samostalnost u brizi o sebi, prihvatljive oblike ponašanja, društvene odnose, iskazivanje emocija, koncentraciju, vještine govora, načine učenja, pozitivnu sliku o sebi, znanja kako se zauzeti za sebe, rješavanje problema i sukoba, ponos zbog uspjeha te prihvaćanje neuspjeha, pomaganje, dogovaranje, pridržavanje pravila, upornost i završavanje započetoga. Međutim, ovo su samo neke od vještina koje smatram važnijima od mirnoga sjedenja ili pravilnoga držanja olovke i urednosti.

Dragi roditelji, vjerujte u svoju djecu! Učite s njima kroz svakodnevne situacije. Podržite ih u njihovim nastojanjima i nagradite baš svaki njihov trud i uspjeh. Primjerom im skrenite pozornost na istinske vrijednosti. Dopustite im da pokušaju sami, više puta. Dopustite im i da pogriješite. Slušajte što vam imaju reći.

Vjerujte i u nas, odgojitelje. Podržite i svoje učitelje. Jer svima nam je zajednički cilj: sretno dijete svjesno svojih mogućnosti, u vrtiću i u školi.

SRETNO!

Anita Jurina, odgojiteljica

DJECA S POREMEĆAJIMA IZ AUTISTIČNOG SPEKTRA U DJEČJEM VRTIĆU

“Čini se da je za uspjeh u znanosti i umjetnosti nužno i zrnce autizma.”
Hans Asperger, psiholog

Zanimljiva. Neobična. Drugačija. Misle u slikama. Uočavaju detalje. Sve su to djeca s poremećajima iz autističnog spektra (PAS), ali je, s druge strane, svako dijete svijet za sebe. Bitno je upoznati ga, vidjeti kako funkcionira, što ga uzrujava, a što oduševljava, što ga zanima i što ga veseli. Poremećaji iz autističnog spektra su raznoliki i ponekad ih je, upravo zbog toga, teško otkriti. Osnovna obilježja su teškoće u verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji, teškoće u socijalnim interakcijama, neuobičajeno ponašanje i stereotipije. Tijekom rada u DV “Maslačak” u Zaprešiću upoznala sam nekoliko djece s autizmom koje su boravili u svojim grupama 4 sata dnevno, uz asistenta. Duljina pažnje varirala je ovisno o interesu. Djeca iz grupe su, bez iznimke, rado prihvatile dijete s autizmom, uključujući ga, ako je ono to željelo, u vlastite aktivnosti dok su odgojiteljice i asistenti osmišljavale prikladne poticaje prema individualiziranom odgojno-obrazovnom planu. Osim rane intervencije, učenja kroz igru i osnaživanja komunikacijskih vještina, trebalo bi uvesti neki oblik potpomognute komunikacije u radu s djecom iz PAS-a. Jedan od poznatijih je PECS (picture exchange communication system) sistem komunikacije razmjenom slika, kojim se uspostavljaju svakodnevne rutine, vježba izražavanje želja i potreba itd. Svaki dan se događalo nešto novo, međutim, program i uvjeti vrtića nisu dovoljni za djecu s poremećajima iz autističnog spektra. Naime, suradnja s roditeljima može biti otežana zbog neprihvaćanja da dijete ima posebne potrebe, čime se oduljuje pravilno postavljanje dijagnoze i adekvatna terapija. Stoga je krucijalno da se roditelje senzibilizira za suradnju, te da im se pruži prijeko potrebna emocionalna i stručna podrška. Najvažnije je uistinu ih razumjeti i pružiti osjećaj da nisu sami. Tako je jedna majka, u komunikaciji sa stručnim timom i odgojiteljima, potražila terapiju za kćer u Centru za odgoj i obrazovanje Prekrižje, kamo ju vozi dvaput na tjedan. Drugi dječak upisan je u novootvoreni vrtić za djecu s posebnim potrebama u Pušći, gdje se vrlo dobro snašao. Roditelji su mnogo zadovoljniji jer uočavaju pozitivne pomake u

razvoju, a i program više odgovara njegovim potrebama. Voljela bih da država na svim razinama zaista pruža više potpore i bolje uvjete obiteljima s djecom iz PAS-a, i, najviše od svega, da nestanu mentalne ladice i suvišne predrasude, da malo više otvorimo um i srce, poput djece.

Odgojiteljica Sladjana Ovčarić

Literatura:

1. Mirjana Milanović: "Pomozimo im rasti", Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2014.

Internetski izvori:

- www.autism.org.uk
www.senzori.hr

VAŽNOST DJEĆJEG VRTIĆA U LOKALNOJ ZAJEDNICI

Koliko je stvarno dječji vrtić važan za zajednicu, bilo ona lokalna ili šire? Jako puno, usudila bi se reći. Naime, iako i dan danas još uvijek postoje opcije „zbrinjavanja“ djece predškolskog uzrasta: od „baka servisa“, „susjeda ili rođaka servisa“, Majki odgajateljica“, „Obrta za čuvanje djece“ ili raznih „Igraonica“... vrtić je i dalje najkoristenija opcija za brigu o djeci ranog i predškolskog odgoja. Što više, mjesto u nekim vrtićima teško je i dobiti. Dakle, definitivno je prošlo doba kada je dječji vrtić smatram „čuvalištem“, jer ima dosta primjera da nezaposleni roditelji, majke na porodnom dopustu, čak i mladi roditelji umirovljenici žele upisati dijete u dječji vrtić. No, koliko je sam vrtić važan za zajednicu, ne samo za roditelje? Priča Dječjeg vrtića Rožica počinje od prije osam godina. Do njegovog otvaranja u našoj

lokalnoj zajednici nije bilo dječjeg vrtića i roditelji su djecu upisivali u vrtiće u Krapinsko-zagorskoj, Zagrebačkoj županiji, pa i u gradu Zagrebu (kako je tko gdje radio, pa mu je više „odgovaralo“). Na otvaranje vrtića Rožica, na sam Badnjak 2009. godine došlo je jako puno mještana , ne samo roditelja. Svi su oni napokon htjeli vidjeti kuću koja se tako dugo gradila i koja će napokon doživjeti svoju pravu funkciju. Nakon početnog oduševljenja, propitkivanja , svih zamjerki i pohvala oko gradnje, loše izvedenih građevinskih radova, pa sve do čak tri službena otvaranja vrtića, napokon se došlo do toga da je VRTIĆ POČEO ZAISTA RADITI. Zaposlili se odgajatelji, pomoćno i administrativno osoblje, a onda su neki u lokalnoj zajednici pomislili da će valjda SVI ONI odlučivati o tome kako se odgajaju djeca, kako najbolje organizirati rad ustanove, što će se nabavljati i s kojom tvrtkom će se surađivati, koga i kad je najbolje zaposliti...dječji vrtić je već tada postao TOP TEMA u maloj lokalnoj sredini. Bilo je teško izdržati sve „savjete“, prigovore, nezadovoljstva

, pitanja zašto se radi ovako, a u drugim vrtićima onako"...inspekcije koje su neki, iako srećom rijetki sumještani revno pozivali, baš kao i novinare da sve to zabilježe... jer svi su znali što bi bilo za djecu i zajednicu najbolje. Zapravo s enajmanje mislilo na djecu i nas djelatnike. Ipak, nakon prvih godina nepotrebognog trošenja vremena, energije, živaca i uvjerenjivanja, previše novinskih članaka od kojih su neki bili krajnje negativni, DANAS je DV Rožica sinonim za nešto DOBRO i USPJEŠNO u ZAJEDNICI. No, do toga je trebalo doći, upornošću i voljom, jer nije bilo niti najmanje lako. Trebalo se stalno dokazivati radom, senzibilizirati sredinu potrebama djece, djelatnika, cijele ustanove, stalno im ukazivati na uspjehe u, i izvan naše sredine, u struci posebno... No, "što te ne ubije, to te ojača", rekli bi naši stari. Išlo se naprijed i ponosna sam na sve nas koji smo

uspjeli dokazati našoj lokalnoj zajednici da smo njezin važan dio. Nerijetko se u našem vrtiću kod dovođenje djece, u unuka, na sportskim, glazbenim, zabavnim, umjetničkim, društvenim i ostalim događanjima nađu ljudi koji se godinama nisu vidjeli. To nas veseli...postali smo i mjesto susreta i druženja, barem kratkotrajnog. I ono važno, kod nas svatko tko dođe, nađe na nekoga, ili dijete ili odraslog tko će mu pomoći, uputiti ga, nasmijati se i pozdraviti. To čini važan dio nečega što se zove „kultura ustanove“ . Rožica je dio zajednice po svemu, od praktičnog razloga (zbrinjavanje djece), do sociološkog i odgojno-obrazovnog. Suradujemo s mnogima, od osnivača, do škole, udrugu u našoj Općini, raznih subjekata, vjerskom institucijom, svima koji također doprinose razvoju naše lokalne zajednice, ali i šire. Prepoznatljivi smo po svojoj

otvorenosti, po promicanju važnosti ranog i predškolskog odgoja čemu svjedoče višegodišnja županijska i međuzupanijska okupljanja djelatnika iz struke. Prepoznati smo kao mali dio društva i po toleranciji, uvažavanju razlika, a od prošle godine nosimo i naslov „Tolerantnog vrtića“ nakon uključivanja u međunarodni projekt koji promiče upravo toleranciju. Za vrtić Rožicu se odmah zna iz kojeg je mjeseta, vjerujemo da to prepoznaju naši sumještani, svi koji čine dio ove naše male i lijepе lokalne zajednice. Neka tako i ostane, a mi ćemo se truditi još više dati na značaju ranog i predškolskog odgoja u Općini Veliko Trgovišće, ali i puno šire od toga.

*Gordana Pavlinić, odgojitelj savjetnik
DV Rožica, Veliko Trgovišće*

MALO DIJETE-VELIKI GENIJALAC

MUGA PRVATEG (CALO)
KLARAC.

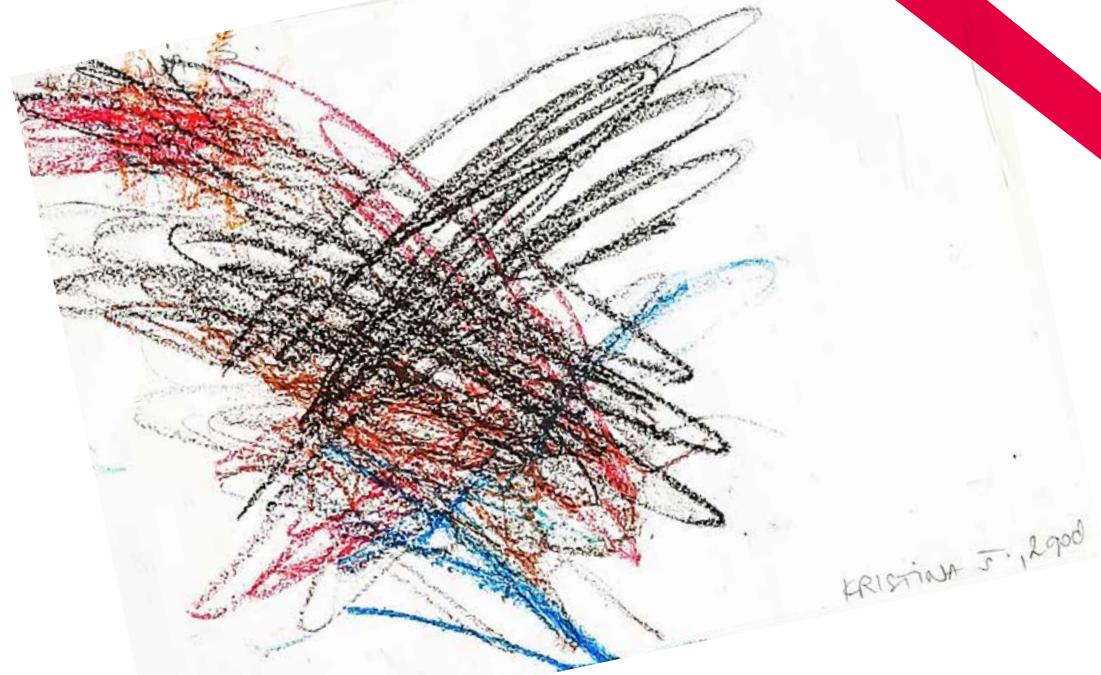

Nedovoljna bubačica
VITA

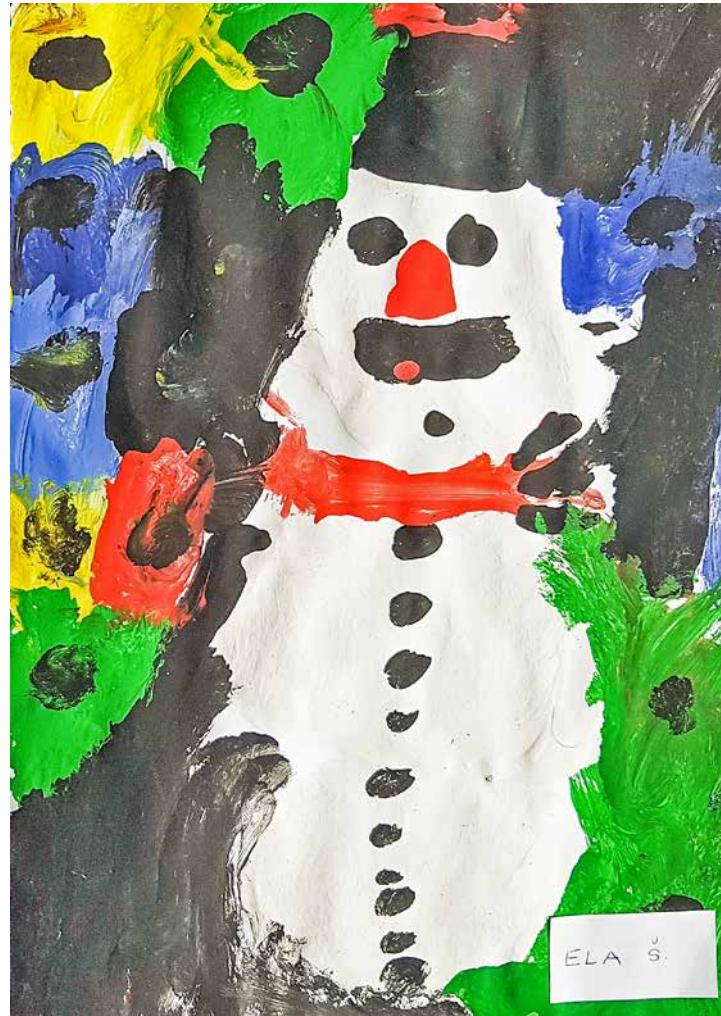

VITA
nito sram (e)

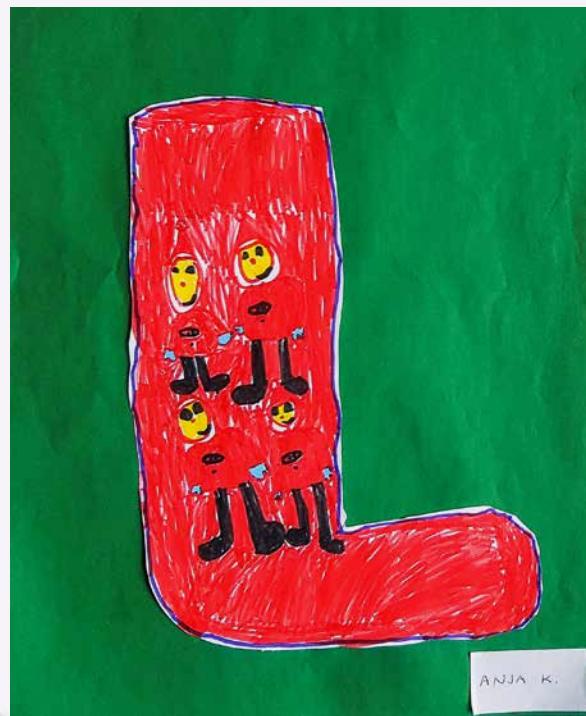

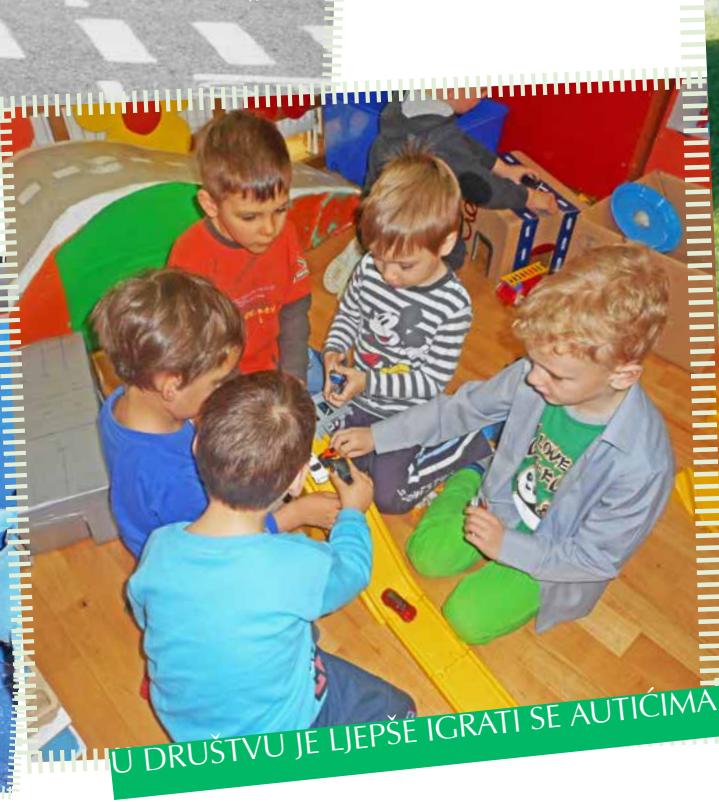
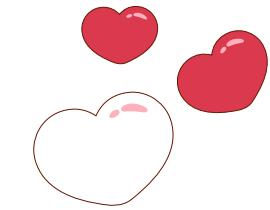

RUČAK, KAKO SAMO
PRISTOJNO JEDEMO

SAD CU TE NAUCIT!!

NABOJALI SMO SE PUŽICA

SVI U KRUGU, SVAKI U SVOJOJ IGRI

ODLIČNO, PROLAZI!

PROSIPAVANJE...IDEŠ!!!

PREPOZNAJEMO VEC I BOJE

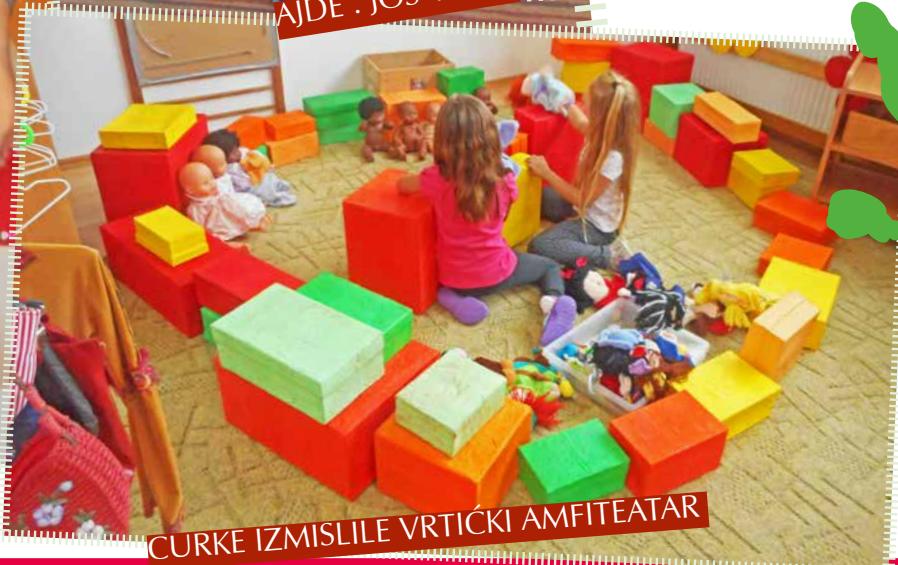
FRAN ISPROBAVA MAGNET ISPOD KUTIJE

IGRE GRAĐENJA I STVARANJA
U PREDŠKOLI DUBROVČAN

...JA, NAPOKON SAMA... UZIVAM

IZ ODGOJNO-OBRAZOVNE PRAKSE DRUGIH VRTIĆA

POGLED U SVIJET KROZ DJEČJE OČI – KAKO OTKRITI INTERES DJETETA I NASTAVITI PROCES?

Radeći na implementaciji Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj, pokušavala sam promatrati svijet dječjim očima. Naime, Nacionalni kurikulum stavlja dijete i djetetov interes u prvi plan kako bi svako dijete imalo priliku razvijati se u svojim razvojnim mogućnostima te jačati svoje kompetencije istraživanjem i vlastitim otkrivanjem svijeta. Stoga sam fotodokumentacijom bilježila i propitivala njihova mišljenja, a videodokumentacijom snimala njihove razgovore da bih bolje shvatila kako djeca razmišljaju i na koji način prelaze na drugu razinu razmišljanja.

Zaključila sam da djeca u svojoj igri i istraživanju spontano izražavaju emocije te na sve moguće načine dolaze do rješenja. Traže pravi put koji im pruža sigurnost i plodno tlo za shvaćanje i usvajanje određenih pojmova.

Antonija Vukašinović, odgojiteljica
Dječji vrtić Ivana Brlić-Mažuranić, Slavonski Brod

IGROM K SAMOAKTUALIZACIJI

UVOD

Naše potrebe pokretači su svih naših aktivnosti. (William Glasser)

Dječja igra predstavlja djetetovo stvaralaštvo koje je intrinzično motivirano. Ona se, iz dana u dan, istražujući nadograđuje i mijenja. Ne postoji ništa ljepše od djetetova zadovoljstva i ispunjenja zbog mogućnosti slobodnoga izražavanja i izražavanja bez predrasuda. Sposobnost da stvara nešto iz osobnih osjećaja i iskustava može njegovati emocionalno zdravlje djeteta. Stvaralaštvo potiče i mentalni rast djece pružanjem prilike za isprobavanjem novih ideja i novih načina razmišljanja i rješavanja problema. Stvaralačke aktivnosti pomažu otkriti dječju jedinstvenost i različitost te nude izvrsne mogućnosti za usmjeravanje na svako djetete individualno. Djeca trebaju obilje mogućnosti za igrolike aktivnosti koje se kasnije razvijaju u stvaralačku igru i stvaralačko razmišljanje. Igra je, kao osnovno obilježje djeteta, pokretač i unutarnji motivator njegovoga

individualnog stvaralačkog izražavanja. Dijete se igrajući afirmira, vlastitom aktivnošću stječe nove spoznaje o sebi i ljudima općenito.

Sukladno djetetovom razvoju, mijenja se i razvija njegova igra: od funkcionalne, manipulativne, imitativne do simboličke, socijalne i didaktičke te postaje sve složenija. Specifične karakteristike djeteta utječu na njegova ponašanja i čine ga prepoznatljivim. Ohrabrvanje, slušanje, pregovaranje, prihvatanje, poštovanje, podržavanje i vjerovanje karakteristike su koje odrasli trebaju posjedovati ne bi li što bolje prepoznali i razumjeli djetetovu igru. Djeca po rođenju govore sto jezika, a na nama je prepoznati ih, rekao je začetnik Reggio pedagogije Loris Malaguzzi.

Odgojitelj djece rane i predškolske dobi, uzimajući u obzir svoje osobne i profesionalne kompetencije, treba osjećati i razumijeti potrebe i mogućnosti svakoga djeteta. Razumijevanje djeteta i prepoznavanje djetetovih sklonosti, koje vode do oblikovanja situacija i strukturiranja okruženja

za slobodno, konstruktivno i stvaralačko izražavanje, dovodi do poticanja razvoja djetetovih mogućnosti, a sve u svrhu kvalitetnoga rasta i razvoja djeteta u svim područjima.

METODA

Praksa odgojiteljica Dječjega vrtića Pahuljica, Rab jest

praćenje i dokumentiranje razvoja svakoga djeteta. Sukladno navedenom, cilj ovoga rada jest na iskustvima i primjerima iz prakse odgojiteljica prikazati važnost praćenja, bilježenja i dokumentiranja dječjega ponašanja tijekom razvojnih faza igre, s naglaskom na djetetove stvaralačke aktivnosti, te njihovu ulogu u utvrđivanju djetetovih psihofizičkih karakteristika. U tu svrhu, u ovom radu prikazat će se sažeti dio podataka koji se odnose na sustavno promatranje djevojčice L. D. (6 godina). Podatci su prikupljeni u periodu od rujna 2010. do svibnja 2015. godine, a odnose se na foto i videozapise djevojčice te formalnu i dodatnu pedagošku dokumentaciju.

Odgojiteljice su tijekom pedagoških godina koristile raznovrsne načine bilježenja i dokumentiranja individualnih dječjih ponašanja. Pažljivim promatranjem djeteta uočavale su, pratile i bilježile njegove interese, njegove jake i slabije strane te postepeno unosile različite materijale i sredstva nastojeći vidjeti kako dijete na različite načine koristi iste te spontano stvara aktivnosti, ovisno o stupnju stečenoga iskustva i predznanja, ali isto tako su uočile prednosti uključenosti djeteta u dobro mješovitu skupinu još od jaslica. Na takav način odgojiteljice su mogle iščitati i obiteljski život djeteta što im je dalo poticaj za produbljivanje različitih oblika suradnje s roditeljima i time su proširile sliku osobnosti djeteta.

Kako se za svako dijete posebno vodi individualna razvojna mapa, u radu će se prikazati praćenje osobina djetetove dobi, koje nam pomaže kao temelj za planiranje utjecaja na razvoj djeteta. Poznavanje djetetovoga razvoja daje nam smjernice što podržavati, što poticati i što se može očekivati u određenoj dobi djeteta.

REZULTATI

Djevojčica L.D. dolazi u jaslice početkom rujna 2010. godine u dobi od 1,3 godine. Odmah se uočava da djevojčica

manipulira predmetima i koristi se njima što je i prikazano na slikama 1.1. i 1.2. (ped. god. 2010./2011.) Na slikama 1.3 i 1.4. prikazano je kako djevojčica pokazuje interes (istražuje) za različite ponuđene poticaje te koristi svaki predmet koji je potiče na aktivnost i omogućuje joj da svoje zamisli lakše ostvari.

RASPRAVA

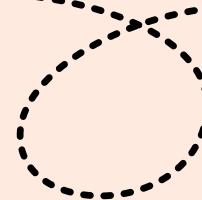
Praćenjem interesa i načina djetetova izražavanja od najranije dobi, vidljivo je kako u fleksibilnom okruženju bogatom raznolikim poticajima, djevojčica najčešće odabire i koristi sredstva i materijale koji joj pružaju mogućnost za likovno, glazbeno, dramsko i literarno izražavanje te na taj način ukazuje na svoje predispozicije, a ujedno i sposobnosti stvaralačkoga izražavanja u uzajamnoj komunikaciji na relaciji dijete-dijete, dijete-odrasli. U razvojnim mapama djevojčice prikazane su igrolike aktivnosti, koje, u stvari, čine niz epizoda aktivnosti, koje u počeku nemaju čvrsti tijek što znači da se u toj fazi dijete igralo malo lutkom, malo kockama, slagalicama i slično. Podlogu takvih aktivnosti čini mašta. Tijekom određenoga perioda sazrijevanja djevojčice, uočena je stvaralačka igra. Djevojčica se rado uključivala u projekte nastale isključivo iz inicijative grupe djece (Tko sam, što sam?, Indijanci, Trnoružica, Gusari, Vuk i sedam kozlića). U svim projektnim temama djevojčica se također najradije izražavala glazbenim, likovnim i scenskim izražajnim sredstvima i samim time bila je karika u timskom radu grupe ili skupine djece čija je mašta bila temelj razvijanja jedne teme na različite načine.

ZAKLJUČAK

Imajući na umu značaj igre i važnost prepoznavanja interesa djece radi individualizacije tog procesa, nužno je da odrasli budu dijelom te igre, na način da je usmjeravaju te potiču dijete da maksimalno iskoristi svoje potencijale. Važno je da dijete uspostavlja kvalitetne emocionalne i socijalne odnose s djecom i odraslima u poticajnoj okolini koja ga potiče na raznovrsna izražavanja i stvaranja. Odgojitelj mora prepoznati djetetove potrebe te mu osigurati poticajno okruženje, neprestano ga obogaćujući sredstvima i materijalima. Dijete svoje poznavanje/viđenje svijeta izražava onako i onoliko koliko je dovedeno u iskustvene situacije doživljaja. Stoga se odrasla osoba, kao refleksivni praktičar, uključuje u igru, spontano, nenametnuto kao suigrač, onaj koji uči i uživa u igri zajedno s djetetom. Takvo sudjelovanje doprinosi kvaliteti socio-emocionalne veze djeteta i odrasloga, ali i otvara vrata za bolje poznavanje djetetovih mogućnosti, osiguravajući mu uvjete na putu k njegovoj samoaktualizaciji.

Snježana Turković, odgojiteljica
Dječji vrtić Pahuljica, Rab

ORGANIZIRANO LJETOVANJE DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

One godine kad je u vrtić stigla ponuda za ljetovanje predškolaraca u gradskom odmaralištu u Baški, dvojba koja mi se vrtjela po glavi je bila prihvati taj izazov ili ne?

Kako sam te godine radio i vodio besplatni eksperimentalni sportski program u vrtiću, pomislio sam da bi to bilo vrlo zanimljivo iskustvo. Poznavao sam svu djecu vrlo dobro, oni mene također. Kolegica, koja je radila i vodila rano učenje engleskoga jezika, je bila u istoj poziciji te smo prihvatali ponudu bez puno razmišljanja.

Ipak, najveći izazov je bio kako privoljeti roditelje da pristanu na takvo što jer se nisu do tada susreli s ovakvom mogućnošću. Naime, djeca do tada nisu bila odvojena od svojih roditelja na duži vremenski period, stoga smo odlučili napraviti vrlo detaljan plan i program te pripremu koju ćemo prezentirati na roditeljskom sastanku zainteresiranih roditelja. Naravno, sve je bilo u suradnji sa stručnim vrtičkim timom. Ljetovanje u skupini pruža jedan sasvim drugačiji tip i tempo življenja od njihovoga svakidašnjeg: život u kolektivu, pridržavanje pravila, brigu o sebi, samostalnost, suradnju, poštovanje i čuvanje svojih i tuđih stvari.

Bilo je vrlo važno objasniti roditeljima da će djeca uživati, biti sigurna i dobro se zabavljati, a ponešto i naučiti te je zbog toga roditeljima prikazan svaki sadržaj, dnevni ritam i aktivnost kojom će se djeca baviti tijekom boravka na ljetovanju. Gotovo sve, od odabira stvari, odjeće ili obuće, što je vrlo važno i mora biti zajedničko, djece i roditelja, kako bi se djeci olakšalo odabrati i uzeti poznate i samo potrebne stvari.

Zbog takvoga pristupa, roditelji su nam ukazali povjerenje i napokon smo krenuli, a samo putovanje je djeci toga uzrasta zanimljivo i neobično.

Dolaskom u odmaralište djecu se smješta u prostorije, upoznaje s istima. Važno je da djeca imaju jasnu spoznaju što se od njih očekuje i da ste im u svakom trenutku na raspolaganju. Naravno da oni jedva čekaju kupanje i odlazak na plažu, međutim važno je obavijestiti djecu što mjesto gdje ljetuju nudi i to uvrstiti u svakidašnje aktivnosti. Tako smo, osim odlaska na sladoled i kupanje, otišli i na krstarenje najstarijim brodom u luci te susreli obitelj dupina, ali i posjetili akvarij s morskim životinjama.

Jako je važna i priprema svakodnevnih sadržaja. Pa uz školu plivanja, odgojitelji organiziraju razne zabavne igre na plaži, kreativne radionice, plesnjake, natjecateljske igre, traženje blaga, bacanje kamenčića u vodu, cjenkanje tete s prodavačima slastica na plaži....

Na kraju, kad vam se uplakani klinac s početka priče vrti s osmijehom i zadovoljstvom na licu, dobijete želju da to sve iznova ponovite...

Goran Katušić, odgojitelj
Dječji vrtić Požega

POTICAJNO RAZVOJNO OKRUŽENJE

Kako je dijete aktivni stvaratelj znanja treba mu omogućiti da angažirano sudjeluje u različitim aktivnostima u odgojno-obrazovnom radu. Dijete uči kroz igru, istraživalačke i druge aktivnosti, neposrednim iskustvom s raznovrsnim izvorima učenja. Svojim angažmanom stupaju u interakciju s drugom djecom te tako jača samoorganizacijski, istraživalački i otkrivalački potencijal. Dijete je konstruktor i sukonstruktor svojega znanja te je takav poticaj važan za razvoj metakognitivnih sposobnosti.

Prostorno i materijalno okruženje u odgojno-obrazovnoj ustanovi ima veliku ulogu u kvaliteti učenja i za kvalitetu učenja. Prostor u kojem dijete živi i uči, mora biti oblikovan tako da omogućuje i potiče aktivno konstruiranje znanja, odnosno učenje činjenjem. Prostorno okruženje vrtića treba što više nalikovati obiteljskom jer će djetetu u takvom

okruženju biti ugodno i poticati ga na istraživanje.

Djetetove potrebe, interes i zadovoljstvo prostor koji je opremljen s raznovrsnim materijalima raspoređenim u svim centrima aktivnosti, organiziran tako da omogućuje slobodno kretanje, interakciju s drugom djecom, dostupnost i aktivno istraživanje materijalnih poticaja te slobodu i mogućnost izbora. Okruženje za učenje treba biti multisenzoričko koje će dijete poticati na istraživanje i uključivanje različitih senzoričnih unosa.

Odgojitelj refleksivni praktičar svojim svakodnevnim istraživanjem, osluškivanjem, promatranjem, dokumentiranjem prepoznaje djetetove stvarne potrebe, interes, mogućnosti i stilove učenja te tako dobiva podlogu za pripremu okruženja primjerenih

odgojno-obrazovnih intervencija te cjelokupnoga odgojno-obrazovnog rada s individualnim različitostima djece. Kroz sve navedeno nastaje znanje koje je najbolje ako je sudioničko, proaktivno i suradničko.

Snežana Mikulec, odgojiteljica
Dječji vrtić Bedekovčina

Literatura:

- Ljubetić, M. 2009. Vrtić po mjeri djeteta.
Miljak, A. 2009. Življenje djece u vrtiću.
Petrović-Sočo, B. 2007. Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje-holistički pristup.
Nacionalni Kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. 2014. Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta. Zagreb.

VAŽNOST PREDŠKOLE

O organizirana priprema za školu kod djece koja nisu pohađala predškolsku ustanovu u Republici Hrvatskoj postoji od 1973. godine. Naime, bila je uočena razlika u pripremljenosti djece koja su prije polaska u školu boravila u dječjem vrtiću i ona koja nisu pohađala predškolsku ustanovu (Došen-Dobud 2001). Kolika je bila potreba za takvom organiziranom pripremom govori i podatak da je u 1975. godini postotak djece, polaznika predškolskih ustanova, iznosio svega 15.4 posto (Lipovac 1985).

Svakodnevno se susrećemo s nesporazumima oko pitanja treba li dijete znati čitati kad se upisuje u školu i koliko. Ima djece koja se prije škole samo igraju dok se druga djeca, već u najranijoj dobi, nesvesno pripremaju za polazak u prvi razred učeći slova i čitajući. Tako nastaju razlike u znanju s kojima različita djeca dolaze u prvi razred.

Predčitačke vještine preduvjet su, nužna znanja i vještine koje djetetu omogućuju lako i brzo postizanje glatkoga čitanja s razumijevanjem. Njih će dijete steći prirodno, u svakodnevnom životu, ako roditelj i odgojitelj s njim razgovara, čita mu, upozorava na cilj i važnost čitanja i pisanja, širi njegov rječnik i znanje

o svijetu oko njega i daje mu dovoljno prilika da i sam aktivno isprobava vještine pričanja, prepričavanja, rukovanja knjigama, olovkama i drugim pisaćim priborom. Ako je ostvaren takav odnos prema djetetu, ono će zasigurno biti dobro pripremljeno za učenje čitanja i u školi će brzo svladati osnovnu tehniku čitanja (Čudina-Obradović 2002).

Predškolu ne treba shvatiti kao trening za školu, nego kao postupnu prilagodbu na nove okolnosti. Nova znanja i spoznaje, druženje s vršnjacima i odgojiteljicom treba proteći u igri i veselju, pogotovo zato što je dokazano da na taj način dijete najbolje uči (Došen-Dobud 2001).

Predškola je priprema djece za polazak u školu i slikovito rečeno, prostor između obiteljskoga doma, dječjega vrtića i osnovne škole, a po značenju nije ni dječji vrtić ni osnovna škola. Taj specifičan položaj predškole, s isto tako specifičnim programom i vremenom za njihovu provedbu, zahtijeva stručan rad ospozobljenih stručnjaka koji će pritom stjecati iskustva što će im pomoći poboljšati njihov rad (Došen-Dobud 2001).

Obilježja programa pripreme djece za polazak u školu su:

- zadovoljavanje dječjih primarnih

(bioloških) potreba, koliko je moguće, tijekom boravka djeteta u predškoli, a u suradnji s roditeljskim domom -nastojanje da dijete dobije osjećaj sigurnosti i prihvaćenosti, što prepostavlja da dijete, odnosno njegovi roditelji prihvate predškolu

-pružanje svakom djetetu prigode i mogućnosti za samoostvarivanje i stjecanje povjerenja u sebe, a samim time i stvaranje pozitivne slike o sebi i svojim mogućnostima

-praćenjem razvoja djeteta moguće je uočiti posebne potrebe djeteta, uskladiti s njim postupke, a svakako o tome porazgovarati s roditeljima koji će se ako je potrebno, obratiti stručnjacima za prevenciju mogućih poremećaja (Došen-Dobud 2001).

Kako bi dijete brzo i s lakoćom napredovalo u čitanju, prije no što krene u prvi razred, ono mora:

-razumjeti priče koje mu se pričaju, uživati u njima, znati prepričati jednostavnu kratku priču

-znati kako se drži knjiga, okreću listovi, kako tekst teče slijeva na desno i odozgo nadolje, kako pokreti očiju prate tekst skakući na početak sljedećega retka

-razumjeti da se tekst sastoji od rečenica, rečenice od riječi, a riječi od glasova
-prepoznati pojedinačne glasove u riječi i znati rastaviti riječ na glasove i sastaviti glasove u riječ
-poznavati slova abecede, poznavati slova abecede s pripadajućim glasovima i razumjeti kako se provodi zamjena slova glasovima (Čudina-Obradović 2002).

Donedavno se smatralo da dijete u predškolskoj dobi ne treba stjecati vještinsku povezivanja slova i glasova, već da je važno razviti njegovu glasovnu osjetljivost koja će mu biti dostatna za brzo učenje i povezivanje glasova i slova u školi. Suvremenija pak gledišta naglašavaju da je potrebno i prije škole upozoriti djecu na slova u okolini, u slikovnicama, u knjigama te ih upozoravati na povezanost slova i glasova. Na taj će način mnogo brže usvojiti i glasovnu osjetljivost i vještine segmentacije i sinteze (Čudina-Obradović 2002).

Od predškolskoga se djeteta ne očekuje ovladavanje

tehnikom pisanja jer je ona složena i misaona aktivnost (smišljanje poruke) i grafomotorička vještina (pamćenje pokreta i izvođenje potrebnoga pokreta prstima i šakom). No temelje i razumijevanje i jedne i druge vještine, dijete će steći i prije škole ako:

- zna pročitati i napisati vlastito ime i nekoliko jednostavnih riječi
- samostalno čita slikovnicu prepoznavajući sadržaj prema slikama i poznatim riječima
- samostalno piše poruke, čestitke, pozdrave pomoću crteža, šaranjem i vlastitim potpisom

(Čudina-Obradović 2002).
Predškola kreće u listopadu i traje do kraja svibnja ovisno o ustanovi koja organizira i provodi program.

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati pri upisu u školu jesu:

- grafomotoričke vještine
- prostorni odnosi

- vremenski odnosi
- numeričko poimanje
- boje
- koncentracija
- samostalnost
- socioemocionalna zrelost

Priprema djeteta pred sam polazak u školu:

- obavijestiti dijete na vrijeme o promjenama u njegovom životu koje će se dogoditi kada kreće u školu (npr. dio dana će provoditi sam u kući, samo će kontrolirati izvršavanje nekih zadataka-zaključavanje stana pri odlasku u školu)
- osigurati radni prostor u stanu (koji je uvijek isti i samo djetetov, koji ono može uređiti prema svojem izboru ili tako da na stolu ne bude puno sadržaja koji će mu odvlačiti pažnju)
- zajedno s djetetom obaviti kupnju školske torbe i školskoga pribora (kupnju obaviti u ugodnoj atmosferi)
- poticati pozitivne stavove prema školi i učenju.

Vrtić je prva stepenica u djetetovu odgoju i obrazovanju, zatim su tu osnovna škola, srednja škola i fakultet... Zato dragi roditelji, odgojitelji, učitelji i profesori, budite uvijek, s osmijehom na licu, spremni na brojna pitanja, ali i odgovore malih dječijih glavica. Oni su naša budućnost i bez ulaganja u znanje i dječicu mi zaista možemo biti siromašni ako ne razumijemo njihova pitanja, i na njih ne dajemo odgovore.

Sanja Pavić, mag. paed.

Dječji vrtić Cekin, Slavonski Brod

NOVAC NE RASTE NA BANKOMATU, VEĆ NA ORAHU

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Cvrčak Virovitica
Voditeljice projekta: odgojiteljice Jadranka Ciprianović i Dobrila Kovačević

Djeca uključena u projekt: skupina „Ribice“, 22 djece u petoj, šestoj i sedmoj godini (dvoje djece s teškoćama u razvoju)

Ciljevi projekta: Osvijestiti vrijednost ljudskog rada kao načina stjecanja novca, razumjeti načine trošenja novca i njegovu ograničenost, razvijati osjećaj potrebe za pomoći ugroženim skupinama ljudi i životinja.

Opis projekta:

Za vrijeme jedne šetnje gradom, djeca su zastala pored bankomata jer je teta Jadranka trebala podići novac. Ribice su povele zanimljiv razgovor o tome kako funkcioniра bankomat i koje su radnje potrebne da bi kartica „izgurala“ novac iz bankomata. Jako su se začudili kad je jedna djevojčica izjavila da nekad novac i ne izide iz bankomata. Spoznaja o ograničenoj količini novca kojom roditelji raspolažu za mnoge je bila iznenadenje. Naime, živjeli u uvjerenju da je, kad netko treba novac, dovoljno da s karticom dođe na bankomata.

Očito im je pitanje novca i bankomata bilo jako poticajno jer su razgovor nastavili i u vrtiću. Zaokupilo ih je pitanje zarade novca. Budući da su to djeca koja su prilično dobro ovladala vještinom demokratskog raspravljanja, diskusiju su završili zajedničkim zaključkom: Ribice žele zaraditi novac.

Nakon oluje ideja, uz malu pomoć odgojiteljica u racionalizaciji, došli su na ideju da sakupljaju orahske kolače u vrtičkom dvorištu i da od njih ispeku kolače

i prodaju ih. Prije nego su u potpunosti prihvatile njihovu ideju, odgojiteljice su smatrale potrebnim s njom upoznati i roditelje. Između ostalog, oni bi se uključili u projekt kao potencijalni kupci. Na roditeljskom sastanku objašnjeno im je koji bi mogući smjerovi odvijanja novog projekta mogli biti i koje bi to dobrobiti za dijete moglo imati.

Nakon formalnog pristanka roditelja započele su aktivnosti u koje su se djeca upustila s golemlim žarom. Sakupili su zavidnu količinu oraha a zatim оформili „kutić za tucanje oraha“. Vidjevši ih toliko obuzete akcijom, spremičice i servirka iz njihove zgrade

pomagale bi im, najprije tajno, a onda javno. Zaraza se proširila i na roditelje koji su donosili recepte iz svojih i bakinih arhiva. Ribice su još jednom pokazale da imaju jako dobre vještine demokratskog dijaloga i da razumiju važnost dobrog planiranja. Potaknute filmom „Vlak u snijegu“ osnivaju Poduzetničku zadrugu „Ribice“, planiraju što im sve treba za Tvornicu kolača i pismeno dijele zaduženja. Tvornica je proradila i ima sve segmente proizvodnog procesa: priprema, vaganje, izrada, ukrašavanje, pakiranje, cijena, uređenje trgovine, prodaja, blagajna, izdavanje računa. Recepti su odabrani, materijal za izradu je prikupljen. Svaki bi dan netko od roditelja boravio u vrtiću po dva, tri sata

vrijedno pomažući djeci. Dolaze samoinicijativno jer to žele i jer im se to sviđa.

Prodaja je bila neočekivano uspješna. Potražnja je bila puna veća od ponude. Nakon što su sve prodale, Ribice zbrajaju zaradu i održavaju sastanak Poduzetničke zadruge na kojem razmatraju kako će raspolažati zarađenim novcem. Vode i zapisnik sa sastanka. Većinom glasova donose odluku o načinu raspodjele novca. Dio novca potrošili su na zajedničko čašćenje. Drugi dio zarađenog novca darovat će Udrudi za ranu intervenciju „Prvi znak“. Zanimljivo je da ih se posjeta udrudi osobito dojmila jer su s volonterkama razgovarali o potrebama djece s teškoćama. O tome su i sami znali puno toga budući da u skupini imaju dvije djevojčice koje su članice udruge.

Od trećeg dijela zarade kupili su aparat za sušenje voća. Od njega izrađuju čips od jabuke i sušene agrume koje koriste za božićne ukrase. Njih su prodavali na vrtičkom Božićni sajmu. Budući da je u njihovoj zgradi jako razvijen timski način rada, u aktivnost se ovaj put uključuju i sve ostale skupine. Opet im intenzivno pomažu roditelji, koji kreativno i aktivno sudjeluju u svim aktivnostima. Tvrnica kolača pretvorila se u radionicu za izradu božićnih poklona. Zgrada je pretvorena u veliki božićni sajam. Na njemu svatko ima svoje zaduženje i aktivnu ulogu - djeca, odgojitelji, pomoćno i tehničko osoblje, roditelji i vanjski suradnici.

Na sastanku nakon božićnog sajma ponovno odlučuju

o novoj podjeli zarade. Jedan dio novca uložiti će u nabavu materijala za izradu eko-sapuna. Drugi dio donirat će Skloništu za napuštene životinje Feliks. Treći dio potrošit će na materijal potreban za izradu kostima za maškare. Četvrti dio odvojiti će za štednju i odložiti u banku na štedni račun. Dirnuti njihovom odlukom da pomognu Skloništu za napuštene životinje, djeca iz ostalih skupina u zgradi, njihove odgojiteljice i roditelji te ostalo osobljje vrtića proširuju njihovu humanitarnu akciju. Prikupljaju hranu, dekice i igračke za pse iz skloništa. Kad su volonteri Skloništa došli u vrtić, ostali su ugodno iznenađeni velikom količinom prikupljene pomoći, a veza Skloništa i vrtića ostala je trajna.

Nakon trećeg ciklusa zarade (izrada i prodaja eko sapuna), dječji se interes spontano usmjerio na istraživanje i razmatranje novčanog tijeka. Uslijedile su posjete banci i razgovori s roditeljima poduzetnicima. Vodile su se zanimljive rasprave o tome na koji način roditelji raspolažu zarađenim novcem i kako im oni u tome mogu pomoći.

S djelatnicima Informativnog centra Virovitica raspravljali su o važnosti reklame u prodaji proizvoda, a posjetili su i Dvoranu sportskog centra „Boosport“ gdje su sudjelovali u snimanju reklame.

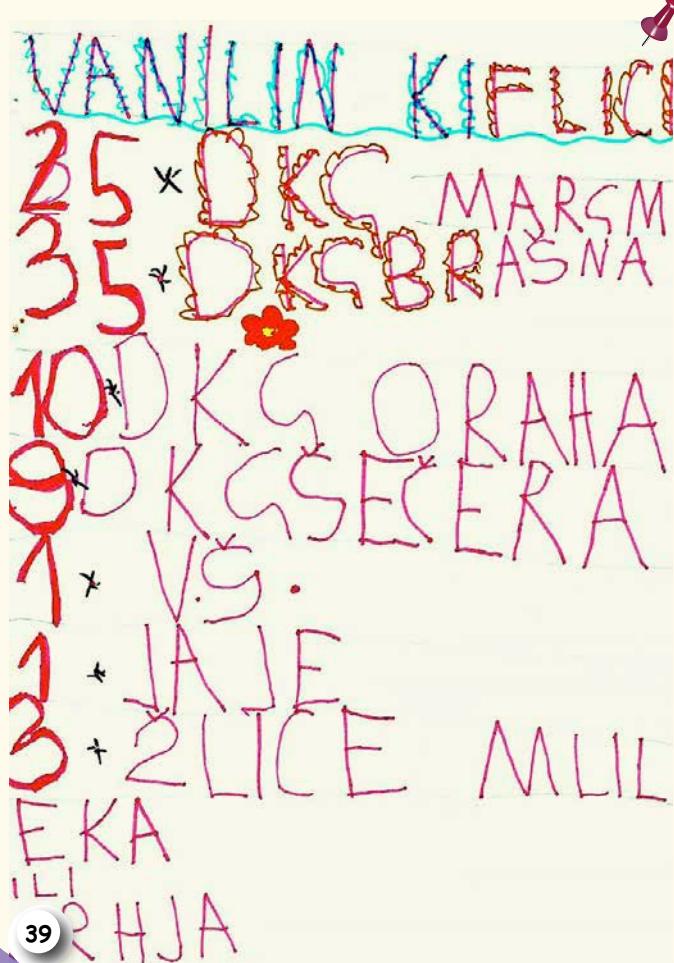
Podrazumijeva se da su sastavni dio projekta bile i

mnoge svakodnevne istraživačke, kreativne, motoričke i grafomotoričke aktivnosti te aktivnosti za razvijanje čitalačkih i matematičkih vještina.

Ostvareni rezultati:

Djeca su shvatila vrijednost ljudskog rada, postojanje ograničene količine raspoloživog novca i potrebu

mudrog raspolaganja njime. Naučili su da je novac važan za dostojanstven ljudski život, ali nije dovoljan za sreću. Ne može usrećiti nekoga tko nije pošten i nesebičan. Najsretniji ljudi su oni koji pomažu drugima. Uživali su u različitim interakcijama, donosili odluke koje se odnose na njihove aktivnosti i preuzimali odgovornost, promišljali o mogućim rješenjima i argumentirano iznosili svoja razmišljanja. Uspješno su pronašli načine kako da donešu zajedničku odluku, ali i da se nose sa situacijom u kojoj je zajednički odabранo rješenje u suprotnosti s njihovom osobnom željom. Postali su senzibilizirani za ugrožene skupine ljudi i životinja i razvili su potrebu da im aktivno pomažu. Uključivši se dobровoljno u neposredne aktivnosti u vrtiću, roditelji su uvidjeli da i oni mogu biti nosioci odgojno-obrazovnog rada. Pri tom su se osjećali jako ugodno i povezano s djecom i odgojiteljima. Stekli su potrebu i naviku sve češćeg i dužeg boravka u skupini.

Pomoćno tehničko osoblje svakodnevno se uključivalo u neposredni rad s djecom. Projekt skupine doživjele su kao svoj projekt. Iznosile su svoje ideje i zamisli i ostvarile toplu i blisku suradnju s djecom, roditeljima i odgojiteljicama. Osjećale su se prihvaćeno, uvaženo i motivirano.

Lokalnoj zajednici je ovim projektom još jednom skrenuta pažnja na potrebe osjetljivih skupina društva, i to putem medijskih natpisa o humanitarnim aktivnostima Ribica.

Ostale odgojiteljice u zgradи bile su potaknute projektom na kvalitetan timski rad. Zajednički se osmišljavao cjelokupan prostor vrtića; formirani su zajednički centri koje su koristila sva djeca u zgradi. Odgojiteljice skupine osnažile su svoje refleksivne sposobnosti. Naučile su i same puno o temi projekta, djeci i sebi.

DJECA I GLAZBA OKO NAS

Gordana Krizmanić, prof. predšk. odgoja
Matija Krizmanić, odgojitelj
Dječji vrtić Naša radost, Pregrada

Grcki filozof Platon (428. – 347. g. pr.Kr.) je rekao: „Najbolji odgoj proizlazi iz glazbe jer harmonija i ritam prodiru najdublje u dušu i osvajaju je, tako da slušatelju daju mudrost i razum“. Istraživanja su pokazala da glazba potiče razvoj mozga i sinaptičkih veza te kada donosi osjećaj ugode pridonosi optimalnom funkcioniranju mozga. To dovodi do porasta kvocijenta inteligencije u kasnijem razdoblju života djeteta kao i pozitivne rezultate u razvoju pokreta i glasovnih funkcija.

Osnovni zadatak i cilj glazbene kulture u vrtiću je djeci pružiti doživljaj glazbe i razvoj senzibiliteta za ritam, metar, melodiju, glazbeni oblik, tj. razvoj glazbenog slушa, a realizira se kroz četiri područja: pjevanje, sviranje, upoznavanje glazbenih djela (slušanje) i stvaralački rad. Posebnost u glazbenoj kulturi je

upoznavanje glazbene baštine, tj. upoznavanje glazbe slušanjem umjetnički vrijednih skladbi.

Kako je vrtić ustanova koja razvija i mijenja odgojno – obrazovnu praksu u skladu s humanističko – razvojnim pristupom, važno je da on bude mjesto kvalitetnog življenja. Zbog toga je potrebno osigurati poticajno vrtičko okruženje kojeg čine:

- a) fizičko okruženje – bogata poticajna sredina sa mnogo materijala pomoću kojih dijete stječe znanja, vježba sposobnosti i izražava originalnost vlastitim stvaralaštvom (Maleš, Rijavec, Miljević-Riđički, 2001.);
- b) socijalno okruženje- kojeg čine svi ljudi i stručni potencijali.

Odgojitelji zajedno s djecom strukturiraju prostor i pretvaraju ga u mjesto istraživanja. Oni poštuju dječje potrebe i ideje, vole ih, promatraju i slušaju, provode aktivnosti kroz koje će dijete ostvariti kontakt s ljudima, materijalnim i stvarnim životom, tj. potiču cijelovit djetetov razvoj.

Djeca (u 5. i 6.g.) u odgojnoj skupini „Loptice“ ove su odgojno-obrazovne godine pokazala velik interes upravo za glazbeno izražavanje, vjerojatno potaknuta odgojiteljem koji je stigao u skupinu, a svira gitaru, bubenjeve i nekoliko tamburaških instrumenata. Sasvim spontano pronalazila su predmete koji proizvode zvukove (kockice, kuglice,

kantice, udaraljke u glazbenom centru...) i počela svirati i pjevati zajedno s njim. To je bio dobar poticaj za osmišljavanje projekta „Djeca i glazba oko nas“. Na samom početku bilo je potrebno prikupiti literaturu iz glazbenog područja, pripremiti CD-e sa dječjim pjesmama, klasičnom i zabavnom glazbom, glazbom iz poznatih crtanih filmova, dječjom folklorenom glazbom, radio priče... Kroz aktivnosti aktivnog i pasivnog slušanja glazbe djeca su razgovarala o tome koja ih glazba umiruje, koja ih uveseljava i potiče na kretanje, uz koju im je lijepo slušati priču, slikati ili pospremati igraonicu.

Uz pomoć literature, pripremljenih aplikacija i organiziranih posjeta glazbenika vrlo su brzo istražila i saznala da postoje glazbala sa žicama, sa tipkama, puhačka, razne vrste udaraljki, da su neka električna, neka tradicionalna narodna i dr. U skupini je organizirana radionica na kojoj su djeca i odrasli zajedno izrađivali instrumente pa je bogato opremljen glazbeni centar u kome se sada nalaze razne udaraljke – metalne i drvene (zvona, glazbene žlice i ključevi), šuškalice (od školjaka, lišća, riže), razne zvečke (marakaši, zvončići) od prirodnog neoblikovanog materijala i instrumenti iz Orffovog

instrumentarija. Istraživanje naziva instrumenata bilo je poticaj da odgojitelji i djeca saznavaju iz koje zemlje potječu instrumenti i gdje se te zemlje nalaze na ilustriranoj dječjoj karti svijeta. Ukrzo se pokazalo interesantnim saznavati koju glazbu slušaju ljudi u Sloveniji, koju u Boliviji, na Karibima, u Africi... te kako se tamo glazbenici odijevaju i kreću uz glazbu.

Glazbeni centar je tako obogaćen izrađenim kostimima glazbenika iz raznih zemalja. Ugodaj u skupini svakim je danom postajao sve veseliji pa sada nema dana u kojem djeca ne provode vrijeme u nekoj od glazbenih aktivnosti. Odgojitelji iz skupine osmislili su i izradili igre s pravilima koje omogućuju djeci stjecanje znanja i iz područja matematike, početnog čitanja i pisanja te upoznavanja notnog zapisa, a dječjim likovnim uradcima vezanim uz projekt obogaćen je višenamjenski prostor, garderoba i igraonica. Organizirane su i mnoge takmičarske igre kao što je glazbeni kviz, glazbene zagonetke, igre konstruiranja instrumenata cliss materijalom... Djeca sada samostalno organiziraju male koncerte i pokazuju pravu glazbenu kreativnost

u osmišljavanju pjesmica i brojalica. Nekoliko roditelja, priatelj harmonikaš te mladi glazbenici iz Glazbene škole Pregrada (ujedno polaznici Srednje škole Pregrada) održali su nekoliko koncerata u vrtiću te pozvali djecu i odgojitelje na njihove koncerte u gradu. Posebno pohvalno bilo je vidjeti ponosnu djecu i njihove roditelje koji su sudjelovali u maloj božićnoj predstavi „Pjesma za Juliju“ te na koncertu „Naših 35 let“ koji je organizirao KUD Pregrada. Projekt vezan uz glazbu omogućuje djeci i stjecanje digitalnih kompetencija (svladavanje fotografiranja i snimanja video zapisa). Odgojitelji će ukrzo prostor u igraonici opremiti kao studio za snimanje sa raznim mikrofonima, montažnim stolom, zvučnicima i instrumentima pa će djeca putem glazbenog kompjuterskog programa imati priliku pratiti vizualni prikaz jačine glasa / zvuka i snimiti svoju pjesmu. Svako godišnje doba donosi nam nove mogućnosti istraživanja zvukova, tj. glazbu koju stvara priroda. Dovoljno je s djecom prošetati okolicom vrtića i pružiti im mogućnost osluškivanja žubora vode u obližnjoj Kosteljini, cvrkuta ptica, fijukanja vjetra, šuškanja lišća, škripanja snijega pod čizmama... Ovom projektu ne naziremo kraj, ali nam svaka aktivnost koju realiziramo daje mogućnost da i mi kao odgojitelji uživamo u najljepšoj glazbi, a to je dječje veselje i smijeh.

VAŽNOST PROMATRANJA, SLUŠANJA I PRAĆENJA DJECE U AKTIVNOSTIMA

Odgajatelj mentor Tatjana Kelnerić
Dječji vrtić Varaždin-Biškupec

Pristup koji omogućuje odgojitelju da provodi kvalitetne aktivnosti i projekte s djecom je pažljivo promatranje, slušanje i praćenje djece. Promatrajući i pažljivo slušajući djecu odgojitelj otkriva interes djece kao i postojeća znanja i razumijevanja koja imaju o nekoj temi ili problemu koji ih zanima. Dokumentira dječje aktivnosti. Prikupljena pedagoška dokumentacija pomaže mu da pravilno interpretira i tumači dječje aktivnosti. Te se aktivnosti u početku ne moraju činiti smislene odgojitelju. Promatrajući, slušajući i proučavajući

prikupljenu dokumentaciju odgojitelj uviđa značajnost i smislenost koju za djecu imaju te aktivnosti, omogućujući mu pogled u načine razmišljanja, razumijevanja i učenja djece. Ono što uoči, postaje ishodište za pronalaženje kvalitetnih indirektnih oblika podrške učenju djece. Nakon toga odgojitelj kreće u osiguravanje uvjeta koji će djeci omogućiti otkrivanje i pronalaženje odgovora na pitanja koja ih zanimaju. Osigurava prostorno materijalnog okruženja koje će poticati na istraživanje. Nudi poticaje koji djeci pružaju zadovoljstvo otkrivanja i pronalaženja odgovora. Bitno je da su ti poticaji bogati i što raznovrsniji kako bi djeca mogla birati i razvijati svoje aktivnosti u raznim smjerovima. Odgojitelj mora biti spreman na mnoštvo neplaniranih situacija i mora se fleksibilno prilagođavati novo nastalim interesima i potrebama djece.

Neke aktivnosti i smjerovi razvijanja tih aktivnosti mogu značajno odstupati od odgojiteljevih očekivanja. Odgojitelj mora omogućiti djeci da razvijaju aktivnosti u vlastitom smjeru, smjeru njihovog načina razmišljanja i pronalaženja odgovora. U takvim aktivnostima djeca su intrinzično motivirana, dugotrajno zainteresirana i koncentrirana. Takve aktivnosti možemo nazvati kvalitetnim i značajnim. Osiguravajući autonomiju djece u oblikovanju i organizaciji aktivnosti, odgojitelj smanjuje svoje intervencije na najmanju moguću mjeru ali i dalje pažljivo promišlja kada će i u kojoj mjeri intervenirati i kolika je pomoć potrebna djeci u određenom trenutku. Potiče izmjenu mišljenja, iskustava, potiče raspravu. Daje mogućnost djeci da iskuse mogućnosti pokušaja i pogreške. Na taj način djeca ne osjećaju nikakvu prisilu ni obavezu da nešto moraju učiniti, izraditi. Njihova nova znanja i razumijevanja otvaraju put za

nova istraživanja i nova iskustva. Odgojitelj je ponovno tu da potiče na dijeljenje ideja, iznošenje prijedloga, prihvatanje različitih mišljenja, na zajedničko traženje rješenja kako bi se postigao neki zajednički cilj.

Djeca se vole prisjećati provedenih aktivnosti, vole interpretirati svoja iskustva i nove spoznaje. Time ukazuju na put izgradnja njihovih znanja i razumijevanja i tako razvijaju svoje metakognitivne sposobnosti. Zato je poželjno da djeca stalno imaju dostupan uvid u svoje provedene aktivnosti.

Vrlo je važno da odgojitelj u svakom trenutku pokazuje svoju istinsku zainteresiranost za ono što djeca rade. Na taj način gradi kvalitetnu komunikaciju i kvalitetan odnos s djecom. Kad je kvalitetan odnos izgrađen, djeca odgojitelja nagrađuju rješenjima i postignućima mnogo većima od očekivanih, a kvalitetne aktivnosti i projekti nikad ne izostaju. Pristup koji omogućuje odgojitelju da provodi kvalitetne aktivnosti i projekte s djecom je pažljivo promatranje, slušanje i praćenje djece. Promatrajući i pažljivo slušajući djecu odgojitelj otkriva interes djece kao i postojeća znanja i razumijevanja koja imaju o nekoj temi ili problemu koji ih zanima. Prikupljena pedagoška dokumentacija o aktivnostima djece daje mogućnost odgojitelju da pravilno interpretira i tumači dječje aktivnosti. Te aktivnosti se u početku ne moraju činiti smislene odgajatelju. Važno je da su smislene djeci. Promatrajući, slušajući i proučavajući prikupljenu dokumentaciju odgojitelj uviđa značajnost i smislenost koju za djecu imaju te aktivnosti, omogućujući mu pogled u načine razmišljanja, razumijevanja i učenja djece. Ono što uoči, postaje ishodište za proučavanje kvalitetnih indirektnih oblika podrške učenju djece. Nakon toga odgojitelj kreće se u osiguravanje uvjeta koji će djeci omogućiti otkrivanje i proučavanje odgovora na pitanja koja ih zanimaju.

Osiguravanje prostorno materijalnog okruženja koje će poticati na istraživanje. nude se poticaji koji djeci pružaju zadovoljstvo otkrivanja i proučavanja odgovora. Bitno je da su ti poticaji bogati i što raznovrsniji kako bi djeca mogla birati i razvijati svoje aktivnosti u raznim smjerovima. Odgojitelj mora biti spremna na mnoštvo neplaniranih situacija i mora se fleksibilno prilagođavati novo nastalim interesima i potrebama djece. Neke

aktivnosti i smjerovi razvijanja tih aktivnosti mogu značajno odstupati od odgajateljevih očekivanja.

Odgojitelj mora omogućiti djeci da razvijaju aktivnosti u vlastitom smjeru, smjeru njihovog načina razmišljanja i proučavanja odgovora. U takvim aktivnostima djeca će biti intrinzično motivirana, dugotrajno zainteresirana i koncentrirana. Takve aktivnosti možemo nazvati kvalitetnim i značajnim. Osiguravajući autonomiju djece u oblikovanju i organizaciji aktivnosti, odgajatelj smanjuje svoje intervencije na najmanju moguću mjeru ali i dalje pažljivo promišlja kada će i u kojoj mjeri intervenirati i kolika je pomoć potrebna djeci u svakom određenom trenutku. Potiče izmjenu mišljenja, iskustava, potiče raspravu. Daje mogućnost djeci da iskuse mogućnost pokušaja i pogreške. Na taj način djeca neće osjećati nikakvu prisilu ni obavezu da nešto moraju učiniti, izraditi. Njihova nova znanja i razumijevanja otvorit će put za nova istraživanja i nova iskustva. Odgojitelj je ponovno tu da potiče na dijeljenje ideja, iznošenje prijedloga,

prihvaćanje različitih mišljenja, na zajedničko traženje rješenja kako bi se postigao zajednički cilj. Osim komunikacije važno je ponuditi djeci korištenje različitih ekspresivnih formi kako bi se međusobno bolje razumjeli.

Djeca se vole prisjećati provedenih aktivnosti, vole interpretirati svoja iskustva i nove spoznaje. Time ukazuju na put izgradnja njihovih znanja i razumijevanja i tako razvijaju svoje metakognitivne sposobnosti. Zato je poželjno da djeca stalno imaju dostupan uvid u svoje provedene aktivnosti.

Vrlo je važno da odgajatelj u svakom trenutku pokazuje svoju istinsku zainteresiranost za ono što djeca rade. Na taj način gradi kvalitetnu komunikaciju i kvalitetan odnos s djecom. Kad je kvalitetan odnos izgrađen, djeca odgojitelja nagrađuju rješenjima i postignućima mnogo većima od očekivanih, a kvalitetne aktivnosti i projekti nikad ne izostaju.

STRUČNO-ZNANSTVENI KUTIĆ

PRIRODNO I CJELOVITO UČENJA BEBA

Fenomen učenja predstavlja najveće oružje u borbi za opstanak i bilo je predmetom rasprava i istraživanja od vremena Sokrata sve do naših dana. Potreba za učenjem je egzistencijalna, a dijete od najranije dobi izražava svoje potrebe i pokušava pronaći smisao u životu koji ga okružuje.

Nove tehnologije snimanja i nove teorije kognitivne znanosti pokazuju, ne samo izgled, već i funkcioniranje mozga koji je ključni organ u procesu učenja. Na taj smo način, u posljednjih 30-40 godina, dobili više činjenica i dokaza o učenjima beba nego u proteklih 2000 godina. Važno je istaknuti da se do 3. godine života djetetov mozak utrostručuje i dva puta je aktivniji od mozga odrasloga čovjeka. Broj sinapsi, uspostavljenih veza, dostiže svoj maksimum u dobi od 2 do 3 godine što je mnogo više nego u odrasloga čovjeka. Sinapse koje nose najviše poruka postaju jače i preživljavaju dok se slabije korištene prekidaju. Dijete se rađa s većom gustoćom moždanih stanica u pojedinom dijelovima mozga zaduženim za određene sposobnosti, a to je ono što nazivamo predispozicijom. Hoće li se predispozicija oživotvoriti ovisi o unisu informacija iz okruženja

pa to pred nas stavlja zadatak kontinuiranoga promišljanja o kvaliteti i funkcionalnosti istoga.

Dijete o sebi i svijetu uči kroz pokret, igru kao temeljne aktivnosti, a putem osjeta koji predstavlja hranu za mozak. Činjenica je da se mozak razvija korištenjem te da svaka djetetova aktivnost izaziva novo spajanje i umrežavanje moždanih stanica i čini ga spremnijim i organiziranjim za novo učenje.

Dijete uči čineći, uči u interakciji vlastitoga tijela i okruženja, zahvaćajući svijet svim senzornim modalitetima. Socio-emocionalni, tjelesni, spoznajni razvoj i svi oblici komunikacija ne odvijaju se izolirano jedan od drugoga već su višestruko povezani. To znači da se učenje djeteta mora prvo dogoditi na senzomotoričkoj razini jer je to važno za neurološku zrelost i pripremu za razvoj intelektualnih vještina i viših mentalnih funkcija.

Kada informacija uđe u tijelo putem bilo kojega senzornog osjeta, ostaje pohranjena, ne samo u mozgu, već i u mišićima. Na taj način tijelo postaje nesvesni um, tijelo pamti. Tjelesno, motoričko učenje čini temelj cjelokupnoga učenja unutar kojega se uspostavlja odnos sa svijetom, o čemu je govorila još i M. Montessori.

Prostor koji nas okružuje utječe na to kako se osjećamo, kako razmišljamo i kako se ponašamo i zapravo dramatično utječe na kvalitetu našeg života. Dapače, sve što radimo, prostorno okruženje nam može olakšati ili otežati. (Slunjski 2008: 56).

Poticajno okruženje koje podupire konstrukciju znanja mora u sebi, pored prostorno-materijalne dimenzije, sadržavati i socijalnu. Socijalne interakcije stavljuju pred dijete zahtjev da koordinira svoju perspektivu s perspektivom druge djece s kojom sudjeluje u aktivnosti. Organizacija okruženja koja omogućuje učenje putem istraživanja te osiguravanje različitih materijala koji će biti izvor spoznaje i učenja, kompleksan je proces koji ovisi o svim parametrima, a ponajviše o socijalnim odnosima na svim razinama.

Ako sažmemo sve navedeno, neizbjegno nam se nameće pitanje kakvu vrstu okruženja stvaramo djeci unutar vrtića.

Okruženje bi trebalo:

- biti usmjereni na dijete
- razumjeti načine na koje dijete uči
- integrirati njegu, odgoj i obrazovanje
- osiguravati mogućnost izbora, isprobavanja i eksperimentiranja

Djeci jasličke dobi treba svakodnevno omogućiti kretanje, potičući ih da aktiviraju velike mišićne skupine. Tim aktivnostima usavršavaju prirodne oblike kretanja te iskustveno otkrivaju mogućnosti i ograničenja vlastitoga tijela. Dijete treba puštati da samo određuje trenutak kada je razvojno spremno poduzeti prvi korak i način na koji će to učiniti. Ono osjeća zadovoljstvo i sreću u trenutcima kada otkrije da samo može nešto napraviti, a rastući osjećaj uspjeha, kompetencije i samopouzdanja temelj je na

kojoj gradi svoj daljnji razvoj.

Priroda i prirodni materijali osiguravaju visokokvalitetno okružje za cijeloviti razvoj. Nijedna didaktička igračka ne može zamijeniti vodu, snijeg, pjesak ili zemlju. Zato je važno da bebe svakodnevno budu u doticaju s prirodom u kojoj mogu istraživati. Isto tako, prirodni materijali imaju veliki utjecaj na emocionalni razvoj djeteta, oslobađaju ga napetosti, smiruju i tako pridonose emocionalnoj stabilnosti što je bitan preduvjet za učenja u ostalim područjima razvoja.

Svakodnevne životne situacije i aktivnosti pružaju bezbroj mogućnosti za iskustveno učenje, prije svega, osvještavanje potreba i mogućih načina zadovoljenja.

Otvaranje i zatvaranje slavine ili točenje vodu u čašu za dijete u drugoj i trećoj godini života predstavlja veliki izazov te utječe na razvoj različitih sposobnosti; motorike ruke, okolomotorne koordinacije, logičko razmišljanje, uočavanje uzročno-posljedičnih odnosa.

Isto tako, djelatnosti čišćenja i spremanja prostora aktiviraju kod djeteta velike mišićne skupine, razvijaju shemu tijela, naglašeni su elementi socijalne kompetencije (dogovor i zajedničko djelovanje) i odgojne dimenzije (briga za čistoću prostora igre). Situacije u kojima dijete ima priliku razvijati vanjsku samostalnost u području brige o sebi vrlo su brojne tijekom dana (skidanje, oblačenje prije i nakon

boravka na zraku, obroka, dnevnoga odmora i sl.) te otvaraju prostor za razvoj mnogih sposobnosti i znanja. Naglasak se stavlja na uvažavanje individualne dinamike učenja jer je vrijeme za preradu informacija temelj za daljnja učenja i usavršavanja.

Multisenzoričkim okružjem omogućava se učenje svim senzornim modalitetima i dolaženje do više različitih rješenja u izučavanju nekoga materijala ili aktivnosti. Još je Marija Montessori govorila o tzv. slobodnom radu u kojemu se dijete bavi određenim materijalom i aktivnošću samo na temelju intrinzične motivacije i u vremenu koje mu je potrebno za istraživanje. Tako ono slijedi svoj prirodnji ritam učenja izabirući materijale i aktivnosti koji su mu razvojno primjereni.

U ovim situacijama odgojitelj ne ispravlja dijete i ne nudi mu rješenje, već mu je potpora u aktivnosti; odgojitelj ustanavljuje što djeca znaju, što razumiju i na osnovi toga planiraju nove izvore učenja. Dijete tako ustraje u svojim malim istraživanjima, ali istovremeno uči prihvaćati izazove.

Vrlo često se u stručnim diskursima i suvremenoj literaturi govori o vrijednostima dobno heterogenih grupa koje puno bolje oponašaju obitelj u kojoj su djeca okružena mlađom ili starijom djecom od kojih uče i koje oni poučavaju. U takvim pomažućim odnosima, mlađa i starija djeca zajedno uče i stječu nova znanja, vještine i sposobnosti.

Autorica Miljak (2009.) u svojoj knjizi Življenje djece u vrtiću ističe kako su dobno mješovite skupine najprikladniji oblik življenja i učenja djece u ustanovama ako ih želimo preinačiti u velike brižljive obitelji, jer velike obitelji su heterogene grupe različite dobi i različitoga statusa. Na ovaj način različitost

postaje dio svakodnevnoga življenja gdje je uloga svakoga djeteta višestruka – dijete je istovremeno učenik i učitelj.

Socijalna dimenzija, koja je u mješovitim grupama posebno naglašena, osnova je svih suvremenih studija dječjega razvoja i učenja jer se interakcijski kontekst shvaća kao baza za istraživanje međuuvjetovanih socijalnih, komunikacijskih i kognitivnih procesa kod djeteta. Socijalna dimenzija se, osim u svakodnevnim situacijama, ogleda i u simboličkoj igri. Već krajem druge godine, dijete pokazuje osnovnu razinu simboličke funkcije uz istovremeno prevođenje privatnih simbola, prilagođavanje zajedničkim te usklađivanjem i povezivanjem uloga. Radi toga je simbolička igra posebno vrijedan poligon na osnovi kojega odgojitelji procjenjuju razvojni trenutak svakoga djeteta i planiraju daljnje puteve učenja.

I na kraju, suvremena znanost o ranom odgoju govori o tzv. materijalnom zaokretu, odnosno o potrebi da se s pričanja djeci, i izravnog poučavanja, prijeđe na učenje činjenjem, kroz pokret, djelujući u bogatom materijalnom, kreativnom okružju. Promatranjem i proučavanjem odgojno-obrazovne prakse iznova svjedočimo kako je učenje jedna od temeljnih potreba djeteta, posebno djeteta jasličke dobi, te način njegova postojanja i integrativnoga razvoja.

Literatura:

1. Bart, B.-M. 2004. Razumjeti što djeca razumiju: struktura znanja i njegovo oblikovanje. Profil International. Zagreb.
2. Bruner, J. 2000. Kultura obrazovanja. Educa. Zagreb.
3. Dryden, G., Voss, J. 2001. Revolucija u učenju. Educa. Zagreb.
4. Gopnik, A., Meltzoff, A. N., Kuhl, P. 2003. Znanstvenik u koljevcu- što nam rano učenje kazuje o umu. Educa. Zagreb.
5. Miljak, A. 2009. Življenje djece u vrtiću; Novi pristup u organiziranju odgojno-obrazovnog procesa u dječjim vrtićima. SM naklada. Zagreb.
6. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN 5/15.)
7. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece. 1991. Glasnik Ministarstva prosvjete i športa 7-8. Zagreb.
8. Slunjski, E. 2006. Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizacija koja uči. Mali profesor - Visoka učiteljska škola. Čakovec - Zagreb.
9. Slunjski, E. 2008. Dječji vrtić, zajednica koja uči, mjesto dijaloga suradnje i zajedničkog učenja. Spektar media. Zagreb.

Sonja Marković,
prof. pedagogije

UČENJE STRANIH JEZIKA U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Učenje je prirodna potreba svakog djeteta, a poznavanje stranih jezika nužnost naše društvene globalne svakodnevice, jer je potreba za komunikacijom s ljudima iz raznih dijelova svijeta sve veća. Sve ovo učenje stranih jezika stavlja u kontekst neizostavnog dijela dječjeg obrazovanja. Istraživanja su pokazala da je upravo predškolska dob najpovoljnije razdoblje za početak učenja nekog stranog jezika iz više razloga:

- budući da mozak ima sposobnost automatski odjeljivati svaki pojedini jezik u zaseban pretinac, djeca već u ranoj dobi imaju sposobnost učenja nekoliko jezika, a da ne dolazi do njihovog miješanja ili „brkanja“ u glavi. U tom razdoblju djeca uče istovremeno razmišljati na nekoliko jezika, a ne prevode s materinjeg na strani jezik, što pozitivno utječe na razvoj tečnosti u govoru.
- upravo u tom razdoblju djeca mogu pravilno i s lakoćom usvojiti izgovor stranog jezika koji je najbliži onom izvornog govornika, jer imaju sposobnost ispravno formirati glasove i naučiti bilo koji jezik.
- u toj dobi djeca vole oponašati i kopirati ono što ih okružuje, a lišena su osjećaja srama i straha od pravljenja grešaka koji se kasnije razvija i zbog kojeg starija djeca i odrasli teže započinju učiti neki strani jezik.

Učenje stranih jezika pozitivno utječe na intelektualni razvoj, pridonosi većoj fleksibilnosti u načinu razmišljanja, uči nas da bolje znamo slušati i

razumjeti druge. Djeca koja počinju učiti neki strani jezik još u predškolskoj dobi imaju veću mogućnost usvajanja više stranih jezika te razvijaju doživotnu ljubav prema komunikaciji i učenju stranih jezika. Takva djeca bolje razumiju vlastiti jezik i razvijaju želju za upoznavanjem kultura i običaja drugih naroda, te na taj način uče razumjeti i prihvati raznolikosti i različitosti svijeta koji ih okružuje.

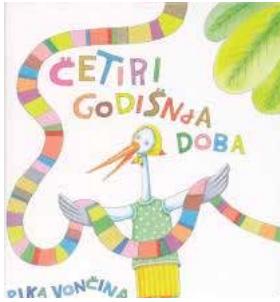
U neposrednom radu s djecom predškolske dobi na području podučavanja stranih jezika, potrebno je prvenstveno voditi računa o cjelovitom razvoju

djeteta na njegovoj kognitivnoj, emocionalnoj, tjelesnoj i socijalnoj razini, s posebnim osvrtom na zadovoljavanje djetetovih potreba za učenjem stranih jezika. Osnovni cilj je podučavanje stranog jezika s naglaskom na ukupan razvoj djeteta, korištenjem nastavnih materijala i aktivnosti koje potiču razvoj niza vještina – od koordinacije oka i ruke, preko grubih i finih motoričkih vještina i snalaženja u prostoru, do osobnih, društvenih i emocionalnih vještina. Odabir tema i jezičnih sadržaja mora u potpunosti biti prilagođen interesima, znanjima, iskustvima i dobi djece, a u samom radu s djecom potrebno je stvoriti poticajno i opušteno ozračje u kojem će se djeca osjećati sigurno i biti lišena osjećaja stresa i straha u susretu s novim, nepoznatim jezikom ili kulturom. U takvom okruženju djeca će kroz igru i raznovrsne aktivnosti primjerene njihovoj dobi, interesima i sposobnostima (pjevanje, plesanje, glumu, crtanje, brojalice, priče, zagonetke) spontano usvajati ciljani jezični sadržaj.

Osnovna zadaća ranog učenja stranih jezika je pobuditi kod djece zanimanje za usvajanjem stranog jezika i upoznavanjem novih kultura i običaja, kako bi se stvorili temelji i poticaj za daljnje cjeloživotno učenje i jezično usavršavanje.

Renata Čapo, prof.
(predsjednica Udruge za promicanje ranog učenja stranih jezika Naučimo puno)

PREPORUČENI POPIS SLIKOVNICA ZA DJECU I LITERATURE ZA RODITELJE I ODGOJITELJE

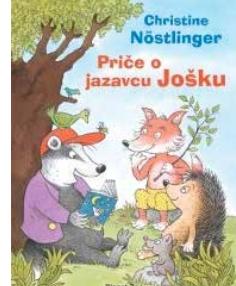
VONČINA, Pika. 2016. Četiri godišnja doba. Mozaik knjiga. Zagreb. Zanimljiva slikovnica s lijepim ilustracijama, koja kroz četiri priče o životinjama, opisuje godišnja doba.

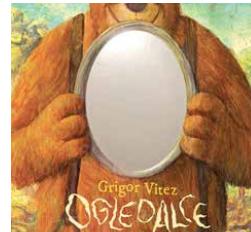
u rješavanju toga problema pomogle su mu šumske životinje. Tekst nosi poruke zajedništva i prijateljstva te pozitivan odnos prema higijenskim navikama i zdravoj prehrani.

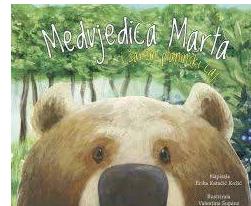
NAZANSKY, Boris. 2016. Što ću biti kad odrastem? Mozaik knjiga. Zagreb. Vedra i vesela slikovnica s pjesmicama koje opisuju zanimanja zanimljiva najmladima.

ove ljunke životinje ima sretan kraj, a ispričana je živo, zanimljivo i duhovito.

Duhovita je to priča o ogledalcu kojega je netko izgubio u šumi. Koja god životinja nađe na to ogledalce i ogleda se u njemu, misli da ogledalo pripada baš njoj jer vidi svoj odraz.

Mama medvjedica i njezino mладунче Marta bude se iz zimskoga sna i kreću u potragu za hranom. Šeću šumom, beru bobice i uživaju u cvijeću i proljeću. Mnogo vremena provode igrajući se i učeći i tako čisto slučajno otkrivaju i planinski čaj!

NÖSTLINGER, Christine. 2016. Priče o jazavcu Jošku. Planet Zoe. Zagreb.

Zbirka priča za djecu predškolske dobi o pustolovinama jazavca Joška. Veselo ilustrirana, pogodna je za početno čitanje (uvećani tisk). Svaka pustolovina

simpatičnoj slikovnici cijenjene švedske književnice za djecu.

WIESLANDER, Jujja. 2016. Mama Mu u knjižnici. Planet Zoe. Zagreb.

Duhovita slikovnica za najmlade o kravi koja je voljela čitati. „Trebaju li uopće krave znati čitati? Možemo li iz knjiga naučiti baš sve? Zašto je trava zelena, a mlijeko bijelo?“ Odgovori se kriju u ovoj

se detaljne upute nalaze na kraju priče.

LITERATURA ZA RODITELJE I ODGOJITELJE

Hüther, Gerald. 2015. Svako je dijete darovito. Harfa. Split.

Priručnik sadrži savjete kako rano prepoznati glazbene, stvaralačke i intelektualne sposobnosti djece te teškoće pri njegovanju i razvoju ovih potencijala u odgojno-obrazovnom sustavu koji često, zbog zadanih okvira

programa, nije to u mogućnosti. Autorice navode koje darovitosti djeца donose sa sobom na svijet, kako pružiti pravilnu podršku za njihov razvoj te što se događa kada darovitost djeteta ostane zanemarena ili se pruže pogrešni poticaji.

AROS, Claudio. 2015. Inteligencija mog djeteta: otkrijte i unaprijedite talente koji ga čine jedinstvenim. Dušević & Kršovnik. Rijeka. Autor u knjizi propituje pojam i mjerjenje inteligencije te

predstavlja teoriju višestrukih inteligencija. Zastupajući tezu da se razvoj inteligencije može poboljšati, nudi roditeljima djece od 4 do 9 godina da kroz igru procijene i potaknu njihove različite inteligencije. U zasebnim poglavljima daje zadatke, igre i aktivnosti koje će roditeljima pomoći upoznavanju i unapređivanju logičke, matematičke, jezične, vizualno prostorne, tjelesne, glazbene, unutarnje, socijalne i druge (prirodoslovne, duhovne i moralne) inteligencije njihove djece.

PEŠEC, Mirjana et al. 2015. Sva lica osjećaja:

vodič za bolje razumijevanje dječjih osjećaja. Golden marketing - Tehnička knjiga. Zagreb. Učenje o osjećajima za djecu je jednako važno kao i učenje drugih vještina. Roditelji zbog užurbanoga tempa života ne prepoznaju osjećaje svoje djece. Zato je ovaj priručnik namijenjen roditeljima da im pomogne u odgoju, posebice u razdoblju između vrtića i škole, kako bi naučili prepozнатi poruke koje im djeca iskazuju kroz emocije. Pomaganje djeci u prepoznavanju, imenovanju i izražavanju osjećaja dugotrajan je proces kojem treba pristupiti s puno pažnje i strpljenja da bi ona razvila emocionalnu inteligenciju.

RADE, Renata. 2015. Mala djeca s komunikacijskim teškoćama.

FoMa. Zagreb. Sve češće se susrećemo s malom djecom koja kasne u jezično-govornom razvoju, koja imaju poteškoća u socijalnoj komunikaciji, te imaju poteškoća u doživljavanju svijeta oko sebe. Udubljena u neki svoj svijet takva djeca zahtijevaju

drugačiji pristup poticanja govornoga razvoja. Govorno motoričke aktivnosti, igre i vježbe iz ovoga priručnika prikladne su za djecu do tri godine kod poremećaja iz spektra autizma, komunikacijski poteškoća i motoričkih aktivnosti.

PASCOLETTI, Carlo. 2015. Put do dobrog roditelja: kako odgajati dijete do polaska u školu. Trsat. Zagreb. Kroz podjelu teksta na pet cjelina, autor prikazuje odgojne modele i odgojne planove roditelja u ranom djetinjstvu: prenatalni i neonatalni odgoj, odgoj u prve tri godine života, odgoj od treće do šeste godine. Središte interesa usmjeren je na najvažnije

oblike odgoja- emocionalnu edukaciju i usvajanje društvenih pravila.

SCHÄFER, Claudia. 2015. Poticanje djece prema odgojnoj metodi Marije Montessori:

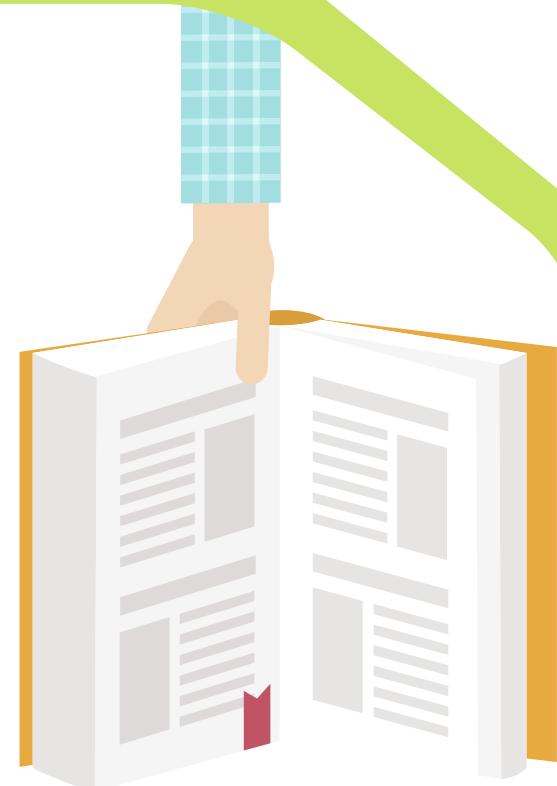

priručnik za odgojitelje i roditelje. Golden marketing - Tehnička knjiga. Zagreb.

U prvom dijelu ovoga priručnika, riječ je o tome kako se razvijaju i uče mala djeca te kakve su im potrebe i interesi. Drugi dio knjige

sadrži ideje kako oblikovati djeci primjerenu okolinu u jaslicama i predškolskim ustanovama pa se tu razmatra poželjan profil odgojitelja i oprema prostora, daju kriteriji za izbor vježbi i materijala te navode primjeri vježbi. Obuhvaćene su vježbe svakodnevnoga života (vježbe samostalnosti, za socijalno i emocionalno učenje), vježbe za kretanje i koordinaciju oko-ruka, poticanje osjetila, govorno-jezični razvoj i likovno izražavanje, zatim vježbe opuštanja i tišine te glazbeni poticaji.

prof. Vlatka Habulin, dipl. knjižničarka
OŠ Veliko Trgovišće

LOGOPEDSKA PODRŠKA ZA DJECU S PODRUČJA KLANJCA I VELIKOG TRGOVIŠĆA

Novost koja je obradovala brojne roditelje je uvođenje logopedске podrške za djecu s područja Klanjca i Velikog Trgovišća. Dana 31. listopada otvoren je logopedski kabinet u prostoru klanječkoga Doma zdravlja (pored ginekološke ambulante) i to zahvaljujući zajedničkom projektu grada Klanjca, Općine Veliko Trgovišće i Udruge za promicanje zdravlja Korak po korak do zdravlja iz Klanjca.

Potreba za uvođenjem logopedске podrške prepoznata je još ranije s obzirom da brojna djeca trebaju logopedsku podršku u ranoj dobi kako bi ostvarila svoje potencijale. Istraživanja govore o različitim brojkama, međutim pretpostavlja se da je postotak djece u predškolskoj dobi koja trebaju logopedsku podršku oko 15%.

Naime, rano djetinjstvo je razdoblje vrlo intenzivnoga usvajanja jezika, a samim time i najranjivije za nastanak

jezično-govornih teškoća. Najčešći poremećaji koji se javljaju kod djece predškolske dobi su poremećaj izgovora glasova, mucanje, jezične teškoće (usporen jezično-govorni razvoj, nedovoljno razvijen govor, nerazvijen govor, posebne jezične teškoće) i poremećaji glasa. Značajnu ulogu u ranom otkrivanju djece koja trebaju logopedsku podršku, imaju upravo odgojitelji. Kao stručnjaci za dječji razvoj, često su među prvima koji primjećuju da djetetov komunikacijski i jezično-govorni razvoj ne prati razvojne miljokaze. Suradnja logopeda i odgojitelja važna je radi pravodobnoga otkrivanja djece koja trebaju logopedsku podršku. Upravo radi optimalne podrške u ranom dječjem razdoblju logoped je, osim u prostoru klanječkoga Doma zdravlja, jedan dan u tjednu smješten u prostorijama Dječjeg vrtića Rožica u Velikom Trgovišću.

Nakon tri mjeseca rada logopedskoga kabineta, vidljivo je kako brojna djeca s područja Klanjca i Velikog Trgovišća uistinu imaju potrebu za logopedskom podrškom. Gotovo

80% djece uključene u terapiju je već prošlo logopedsku dijagnostiku te su bili na listi čekanja u ustanovama koje pružaju logopedsku podršku diljem Krapinsko-zagorske županije. Nažalost, upravo zbog velikoga broja djece koja su čekala logopedsku terapiju, kapaciteti logopedskog kabineta su već popunjeni. S obzirom na teškoće koje djeца imaju, pretpostavka je da će neki u tretmanu biti svega 6 mjeseci dok je kod nekih, zbog prirode teškoća, potrebno stalno praćenje i kontinuiran rad tijekom cijelog sustava obrazovanja. Kako bi logopedска terapija bila što uspješnija, iznimno je važno da se roditelji aktivno uključe u sam proces terapije. Uloga roditelja je praćenje aktivnosti i ciljeva terapije, prihvatanje savjeta u radu s djetetom i provođenje zadanih vježbi s djetetom kod kuće. To je jedini način na koji će dijete napredovati i primjenjivati naučeno u svakodnevnim situacijama.

Tomislava Strsoglavec, logopedinja

KUTIĆ ZA RODITELJE

DNEVNIK JEDNOG TATE NA PRIVIKAVANJU (RUJAN 2016.)

Zlatko Barlović, Anin tata
Opet u jaslicama

Rujan je ove godine za našu obitelj poseban. Lovro kreće u prvi razred, a Ana u vrtić.
Prvašić i jasličarka, hm...
Možemo li mi to?

Tata i Ana na privikavanju.

1. dan, 6.9.2016.

Dolazak i upoznavanje dobro su prošli.
Tete Anamarija i Danijela lijepo su nas dočekale.
Upoznali smo i drugu djecu i njihove mame na privikavanju.
Ana je dobro prihvatile tete, svoje buduće prijatelje te upoznala prostor vrtića. A kad je stiglo voće, požurila je do stola i bez problema jela kao da je već neko vrijeme u vrtiću.

2. dan, 7.9.2016.

Danas smo bili vani i upoznali dvorište vrtića. Malo se klackala, njihala i vozila u autiću. Lijepo se igrala i sa starijom djecom.

3. dan, 8.9.2016.

Opet smo bili vani i to u pješčaniku. Tako se zaigrala da se nije dala van iz njega.

Posebno je bio zanimljiv stol s bojicama. Sama je uzela bojice i počela crtati. Mislim da je prošlo čak deset minuta dok se nije okrenula kako bi provjerila gdje sam.

4. dan, 9.9.2016.

Ostala je sama na ručku i sve je dobro prošlo. Samo je

malо plakala. :)

5. dan, 12.9.2016.

Evo i spavanja.

Tete su se malo pomučile kod uspavljanja jer nije bilo mamine sise, ali su na kraju uspjele.

Mah, to su supertete. :)

Privikavanje je uspješno završilo.

Jesmo li bili spremni na privikavanje?

Nismo, ali za nešto što smo mislili da će biti nemoguća misija, na kraju je ispalo i više nego dobro.

Neki su čak i sumnjali možemo li mi to jer Ana je, do sada, većinu vremena provodila s mamom, no upravo nas je zajednički boravak u vrtiću još više zbljžio.

Ana se odlično snašla među svojim tetama i novim prijateljima. Uspavljanje bez mame također je krenulo.

Premda smo mislili da znamo sve o tome kako je imati dijete u vrtiću, ipak smo to prošli sa starijim djetetom, Ana nas svaki dan iznenadi. Voli plesati, crtati, penjati se, istraživati, šetati po vrtiću i nije spavalica kao njezin braco. :)

Čeka nas još jedno predškolsko odrastanje.

Hvala svim tetama koje nam u tome pomažu.

TREBA LI NAM VIŠE VREMENA ILI MANJE VIRTUALNOG ŽIVOTA?

Uvremenu u kojem živimo jedna od najpriježljivijih vrijednosti je osobni uspjeh, a da bi se postigao, ponekad se ne biraju ni načini ni sredstva. Prva stepenica koja vodi do životnoga uspjeha je školski uspjeh koji otvara vrata upisu u prestižniju školu, na fakultet. Ponekad se toliko inzistira na školskom uspjehu izkazanom brojkama da se pri tome olako zanemari kako je važno i znanje, vještine, kompetencije i odnosi te prije svega u kakvu osobu će dijete izrasti. Preopterećeni i prezaposleni roditelji i učitelji ne pronalaze uvijek dovoljno vremena za iskrene, dublje razgovore sa svojom djecom, odnosno učenicima.

Pitanje odgovornosti je danas neobično važno. Naime, činjenica je da se ne rađamo s razvijenim osjećajem odgovornosti, niti to dolazi samo po sebi, već da se ta vrlina odgaja, potiče i razvija strpljivo i dugotrajno kod djece. No i odrasli se ponekad u tom smjeru moraju propitivati, ispravljati, čak i preodgajati. Pojam odgovornosti, ali i ostalih temeljnih vrijednosti, je potrebno živjeti, pokazivati primjerom, voditi razgovore o njima, a ne ih samo nametati. Djeci treba objasniti i naučiti ih na jasna pravila i granice. Treba ih naučiti da budu odgovorni prema sebi, svome zdravlju i ponašanju, ali i prema drugima. Vrlo je važno poticati empatiju kod djece kao i sposobnost samokontrole, imati pod nadzorom svoje prohtjeve, želje i znati se odupirati raznim napastima (alkohol, droga, izgovaranje ružnih i pogrdnih riječi...) Hoće li dijete naučiti ovladati svojim željama ili će želje ovladati njime, važan je aspekt odgovornosti, mudrosti, poštovanja i hrabrosti prema sebi.

Također, htjela bih u ovom članku spomenuti i zamke odrastanja u digitalnom vremenu onako kako ih ja vidim. Spretnost i brzina kojom se djeca i mladi služe računalima, pametnim telefonima i svim čudima moderne tehnike, izaziva divljenje odraslih. Nerijetko djeca upućuju roditelje kako koristiti prednosti moderne tehnologije, informatički su pismenija od roditelja i učitelja pa ih u tome i ponekad poučavaju – obrnuta edukacija. No, ta njihova spretnost i brzina, brzo skeniranje informacija s mobitela i računala, skriva i brojne zamke, osobito kad je riječ o učenju.

Djeca i mladi traže informacije bez puno razmišljanja i ulaganje truda, često to rade impulzivno, osobito ako brzo ne postižu željeni cilj. Mnogi znanstvenici upozoravaju na

zamke života u digitalnom vremenu, osobito na gubitak pažnje i posvećenosti, nestrpljivost i površnost, nedostatak želje za sistematskim, produbljenim čitanjem i istraživanjem te nedostatak vizije.

Djeca i mladi danas traže brze odgovore. Odmah moraju imati povratnu informaciju, ne dopuštaju da se promisli, analizira. Možda izgleda paradoksalno, ali rezultat brzine je mentalna lijenost. Djeca imaju sve manju potrebu za kretanjem, druženjem s prijateljima, bavljenje sportom. Neka djeca imaju i sindrom noćnih ptica jer noću provode vrijeme igrajući igrice ili pretražujući razne portale, a to dovodi do nedostatka sna, što se reflektira na izvršavanje školskih obaveza, na ponašanje i smanjenje koncentracije. Djeca veliki dio slobodnoga vremena provode za računalima, gledajući televiziju, što sigurno utječe i na njihovo fizičko zdravlje, nedovoljno kretanje, izaziva i razne zdravstvene probleme (kralježnica, vid, pretilost).

Nadam se da sam kroz nekoliko crtica uspjela ukazati na složenost odgojno-obrazovnog odrastanja. Nastojim kao majka dvojice dječaka (predškolski i srednjoškolski uzrast) pružiti im emocionalnu potporu i osjećaj sigurnosti, razumijevanje, ljubav, ali dakako, razvijati i pojmom odgovornosti te formiranje stavova i radnih navika. Osim što sam majka, profesorica sam, pa svaka generacija školaraca od mene zahtijeva i stalno propitivanje – koje metode i strategije koristiti da školski uspjeh bude što bolji, a onda u konačnici, i osobni uspjeh svakoga mog učenika. Mukotrpni je to posao, ali je uspjeh zajamčen. Volim svoj posao jer me ispunjava i predstavlja mi, još uvjek, izazov.

Ksenija Vuksan, prof., Matejeva mama

PARTNERSTVO RODITELJA I VRTIĆA (Community Classroom for Children)

Z ovom se Natalija i mama sam Mateja Huića zbog čijih igračaka razasutih naokolo, svjet gledam u četiri osnovne boje – žutoj, crvenoj, plavoj i zelenoj. Sve novo što naučim je kao dio slagalice u kojoj uvijek moram pronaći odgovarajuće mjesto, bilo na privatnom ili na poslovnom planu. I svoj život sagledavam kao veliku kutiju prepunu slagalica. Jedan njen dio sam ja, učiteljica engleskoga jezika, koja kod svojih učenika nastoji potaknuti razvoj komunikacijske i međukulturne kompetencije, tj osposobiti ih za razumijevanje i izražavanje misli, osjećaja i stavova, a u skladu s različitim društvenim i kulturnim kontekstima. Tijekom svoga četrnaestogodišnjeg rada došla sam u doticaj i s konceptima Projekta građanin, Agencije za odgoj i obrazovanje, koji je zasnovan na uvjerenju da smo odgovorni za zaštitu svojih prava i promicanje zajedničke dobrobiti. U skladu s tim u škole je uveden Građanski odgoj i obrazovanje, koji pridonosi razvijanju znanja učenika, snaži njihove vještine i produbljuje razumijevanje činjenice da ljudi zajedničkim radom mogu unaprijediti svoju zajednicu. U dobrobit toga projekta uvjerala sam se 2008. godine, kada sam kao mentor učenika, koji je pobijedio na natjecanju u pisanju eseja na engleskom jeziku, upoznala rad japanske zaklade pod nazivom Goi Peace Foundation te model izvannastavnih aktivnosti kojemu su pružali potporu, a pod radnim nazivom Activity Model for a Community Classroom for Children (Model aktivnosti za učionicu zajednice i djece), zasnovanom na partnerstvu i kooperativnosti. Njihov je prijedlog bio uključivanje članova zajednice u obrazovni proces, bez obzira na mogući generacijski, nacionalni ili kulturno-jezički razlike, s ciljem interakcije u idiličnoj i prijateljskoj atmosferi te revitalizacije zajednice. Odrasli volonteri osmislili su razne aktivnosti koje su djeci omogućile uvid u kulturu kako vlastite zajednice tako i aspekte drugih kultura s naglaskom

na poštivanje i uvažavanje svih. Pritom su uživala upoznajući prirodne ljepote svoje zemlje, lončarstvu, izradi cvjetnih ikebana i origami predmeta, ceremoniji priprave čaja, ali i u geografsko-antropološkim, glazbenim, likovnim ili sportskim igrama s inozemnim posjetiteljima, koji su se time uključili u Program za globalno razumijevanje i komunikaciju Goi zaklade.

Moju je slagalicu profesionalnoga usavršavanja učiteljice engleskog jezika od 1.razreda osnovne do 4.razreda srednje škole, upotpunio poziv na partnersku suradnju ravnateljice Dječjega vrtića Rožica Gordane Pavlinić. Budući da su se djeca i odgojiteljice uključile u program globalnih razmjera Say Hello to the World, bila im je potrebna mala pomoć u predstavljanju određenih tematskih

sklopova hrvatskih riječi vrtiću partneru u Litvi, na engleskom jeziku, tijekom javljanja putem Skypea.

Te su jednom na mjesec suradnje, prerasle u dva puta na tјedan uvježbavanja, predstavljanja vokabulara putem pjesmica i jezičnih igara s obzirom da ono postaje lakše radite li osobno s djecom. Lijepo je doći u sobu prepunu vrtićevaca te ih učiti nečemu novome i uživati u njihovoj znatiželji te fleksibilnosti kojom dobrohotno prihvataju i usvajaju nove riječi, jezične izraze te kulturno-jezičke koncepte. Time sam i ja postala malenim dijelom vrtićkoga tјednog odgojno – obrazovnog hodograma i okruženja iz kojega su djeca u mogućnosti upijati i model socijalnih odnosa na engleskom jeziku kao važnoj komponenti snalaženja u suvremenom svijetu. Oni su pak potaknuli mene da u vlastitu kutiju slagalica, pod nazivom tehnike poučavanja i učenja stranoga jezika, dodam pregršt novih ideja. Ujedno sam na dobrom putu da ispunim vlastite profesionalne ciljeve s početka ove priče, tj. da osposobim mlade ljude da razumiju svijet engleskoga jezika i kulture te se služe njime.

Pozivam sve roditelje dobre volje da slijede savjet dr. sc. Biserke Petrović-Sočo, profesorice Metodike predškolskoga odgoja na Učiteljskoj akademiji koja tvrdi: „Najkvalitetniji vrtići otvaraju se prema roditeljima i prihvataju ih kao partnere u zajedničkom odgojno – obrazovnom djelovanju na dijete te zajednički usko surađuju i međusobno se nadopunjaju u ispunjavanju dječjih potreba“, a one su svakim danom sve veće i veće s obzirom na brzinu života i razvoja. Stoga se uključite u rad vrtića te svojim jedinstvenim znanjima i vještinama postanite partnerima odgojiteljima s kojima možete graditi bolji vrtić svojoj djeci te novu zajednicu za buduća pokoljenja.

Natalija Huić, Matejeva mama

ODGAJATI SELFIE GENERACIJU

Svi volimo da nam djeca dobiju i imaju sve što požele i često ćemo sebi uskratiti nešto da bi oni dobili ono što su poželjeli. No, nismo svi svjesni da na taj način, za svoju djecu, kreiramo svijet iluzija u kojem im je sve dostupno i na dohvrat ruke te ih navikavamo da će im, kad nas ne bude, uvijek netko drugi osigurati sve što požele. Često čujemo starije generacije kako govore, a i sami to pomišljamo, da današnja djeca imaju sve i sve im je dostupno, ali ne znaju to cijeniti, a mi, njihovi roditelji, reći ćemo da smo u djetinjstvu puno lošije prolazili.

Sjećam se da sam i sama kroz odrastanje nebrojeno puta pomisnila kako su moji roditelji zaista najstroži na svijetu jer sam se morala sama pješke vraćati iz škole kad nije bilo autobusa koji bi nas čoporativno kupio ispred škole i doveo nas ravno pred prag kuće. Također, bio je i luksuz dva puta na dan izvoziti auto iz garaže. Nisam dobila onu originalnu Barbie ni sve raskošne haljine koje su bile s njom u kompletu, a nisam smjela ni s izviđačima na kampiranje kad je cijelo društvo iz razreda išlo i to samo zato što me nije tko imao voziti na izviđače. Ni kasnije, kao tinejdžerka, nisam mogla ostajati vani do kada sam htjela niti su mi roditelji platili vozački ispit kada sam postala punoljetna... I generalno, često sam čula riječ ne u svojem odrastanju. Uskratiti nešto djetetu nije lako, osobito kada imaju žutu minutu i urlaju usred pune trgovine jer baš sad žele taj sladoled. Ili kada žele sa sobom u vrtić ponijeti sokić i bombone iako je to zabranjeno ili igračku, a uopće nije petak. Tada je lakše popustiti, nego si uzeti vremena i djetetu objasniti da nije važno samo ono, nego su u pitanju i ostala djeca koja poštuju dogovor i pravila vrtića. Još su važnija njihova razočarana lica, preplavljenia osjećajem obezvrijedenosti, kada se sjete kako im roditelji toga jutra

nisu dopustili da uzmu sa sobom u vrtić najdraži autić jer moraju čekati do petka. Prestanimo stalno govoriti da i nađimo samopouzdanja reći im ne, jer govoreći da, u tim situacijama, postajemo pasivni roditelji i kontrolu dajemo u ruke svojem nezrelom djetetu. Treba postaviti granice i dati im do znanja oko čega nema rasprave i u tome biti dosljedni, ma koliko god oni bili slatki ili nemogući. Ne. Neće učiniti sve što poželi jer to nije prirodno, i neću mu kupiti svaku stvar u koju upre prstom. Ne zato što sam sebična, već zato što ga volim i ne želim da postane nezasitno. Mora naučiti da nećemo u životu uvijek biti uz njega da mu stvorimo sve što zamisli.

Kada neprestano stavljamo potrebe svojeg djeteta ispred potreba drugih, bez postavljanja granica vlastitom djetetu u njegovu ponašanju, tada djetetu poručujemo da je ono obavezno ispred svih i ispred njihovih potreba. Trendovski roditeljski odgoj zagovara zadovoljavajuće gotovo svih želja i potreba djeteta, a istovremeno zanemaruje odgovornost i roditeljsku dužnost. Djecu se više nego ikada ohrabruje u tome da su divni, pametni, sposobni i savršeni kako bi im se gradilo samopouzdanje, što je načelno dobro. No, u svemu tome se izgubila mjera pa djeca i mladi postaju ovisni o neprestanom divljenju od strane drugih, pa danas

upravo zbog toga govorimo o selfie generaciji. Oni su u neprestanom traženju prihvatanja od drugih, tj. ostvarenja kroz druge. Pa umjesto da budu lajkani od drugih, neka od nas čuju ono toliko potrebno - volim te i lajkam te takvog kakav jesu jer za mene roditelja se ne trebaš narihtavati i biti neprekidno u najboljem izdanju. Tisuće zagrljaja, milijun poljubaca i naša prisutnost, mnogo su važniji od stvari kojima pokušavamo nadomjestiti manjak vremena provedenoga u igri i razgovoru s našom djecom. Samopoštovanje se puno bolje gradi ako djeca imaju osjećaj istinske topline, nježnosti i prihvatanja od svojih roditelja.

I još nešto važno. Ako želimo da naša djeca razviju osjećaj zahvalnosti, mi im moramo biti najbolji primjer. Iskreno zahvaliti svakome - od trgovca koji nam je pomogao pronaći željeni proizvod, do tete kojoj svakodnevno povjeravamo svoje dijete na čuvanje u vrtić. Neka nam bude navika da zahvaljujemo onima koji nas uslužuju i ne zaboravimo zahvaliti članovima obitelji na sitnim gestama ljubaznosti i pomoći. Kad naša djeca shvate kako zahvalnost djeluje i koliko je divno čuti čarobnu riječ hvala, i njima će to postati prirodno. Budimo onakvi kakvima bismo željeli da naša djeca budu.

Na kraju razmatranja zaključujem da je u meni, i bez mojega svjesnog znanja, ugrađen osjećaj zahvalnosti pa sam danas zaista zahvalna što imam takve roditelje kakve imam i što nisam mogla učiniti ili dobiti sve što sam htjela. Ponekad nam je zaista dopušteno biti strogima i zločestima prema našoj djeci kako bismo ih podučili važnim životnim lekcijama koje će im pomoći napredovati u dalnjem razvijanju u plemenite i samosvjesne osobe.

Tajana-Jelena Besednik, Franova mama

Novice iz Rožice

2.GODINA PROJEKTA SAY HELLO S
LITVANSKIM VRTIĆEM AITVARAS UZ
PARTNERSTVO MAME NATALIJE, PROF.
ENGLESKOG

CAP RADIONICA ZA ZAPOSLENE

ADVENTSKA RADIONICA

CERTIFIKAT ZA TOLERANTNI VRTIC

6.ZUPANIJSKI STRUČNI SKUP POVODOM
DANA DV ROŽICA

CESTITKA SURADNIKA

DAN VRTICA 2016.- PROSTOR PREMALI DA PRIMI SVE KOJI ŽELE DOĆI NA PRIREDBU

BOJAMO I CRTAMO

ENGLEZI ZAVRSNA

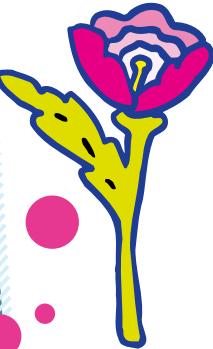

DR.SC. EDITA SLUNJSKI U POSLETI VRTIĆUROŽICA

I OVE GODINE
OBILJEŽILI DAN
HOO

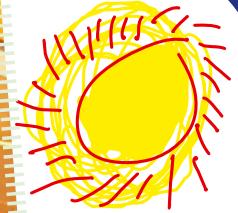
ODGAJATELJI IZ ROŽICE NA PROMOCIJI
KNJIGE DR.SC. EDITE SLUNJSKI

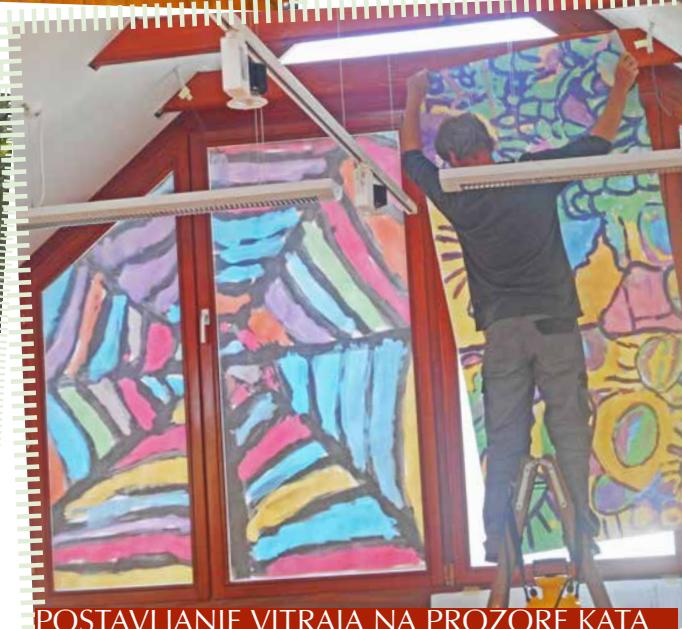

POMOC MJEŠNIM MAZORETKINJAMA

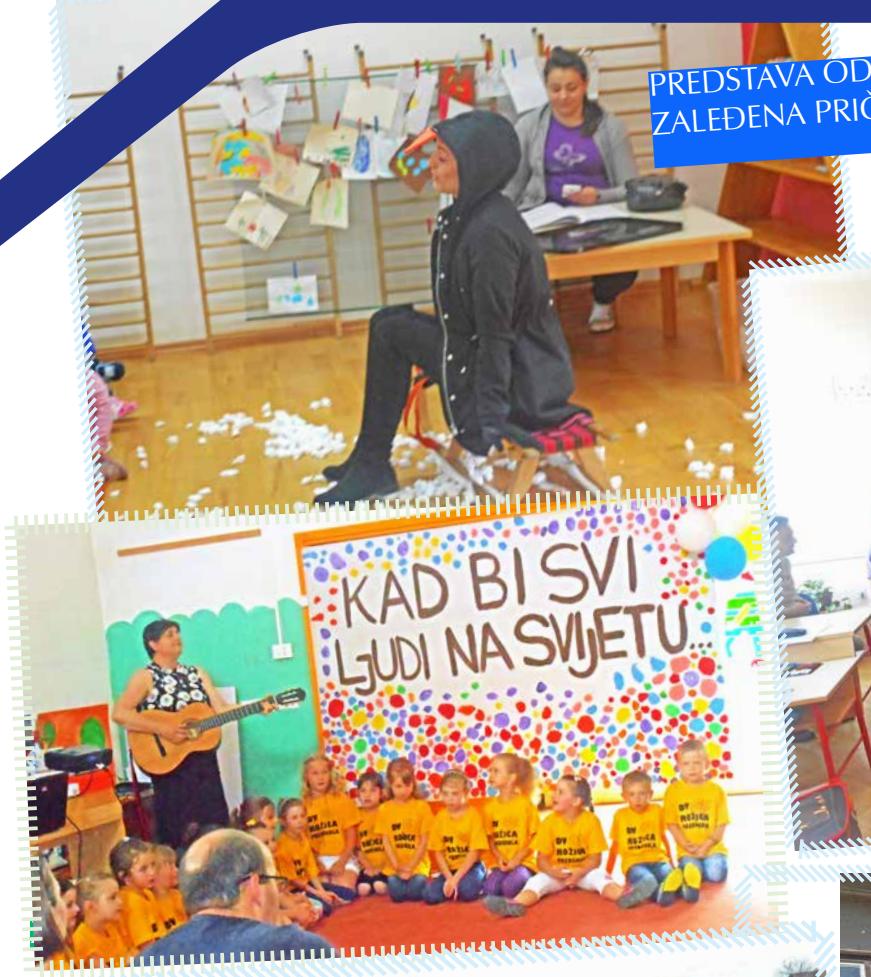
POSJETA POLICIJSKOJ UPRAVI
POVODOM DANA HRVATSKE POLICIJE

POSTAVLJANJE VITRAJA NA PROZORE KATA

PREDSTAVA ODGAJATELJA
ZALEĐENA PRIČA

PREDSKOLCI GENERACIJA 2016.-
2107. POSJETILA OSNOVNU ŠKOLU

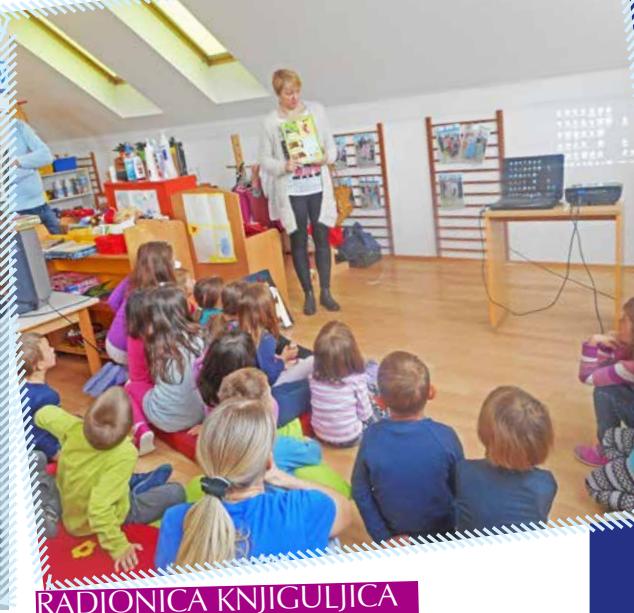
PRIČA O OBLAKU-SAMO ZA BEBE

PUHALO JE , AL SE NISAMO
DALI. NAŠE ŠARE BARE U
FAŠNIČKOJ POVORCI

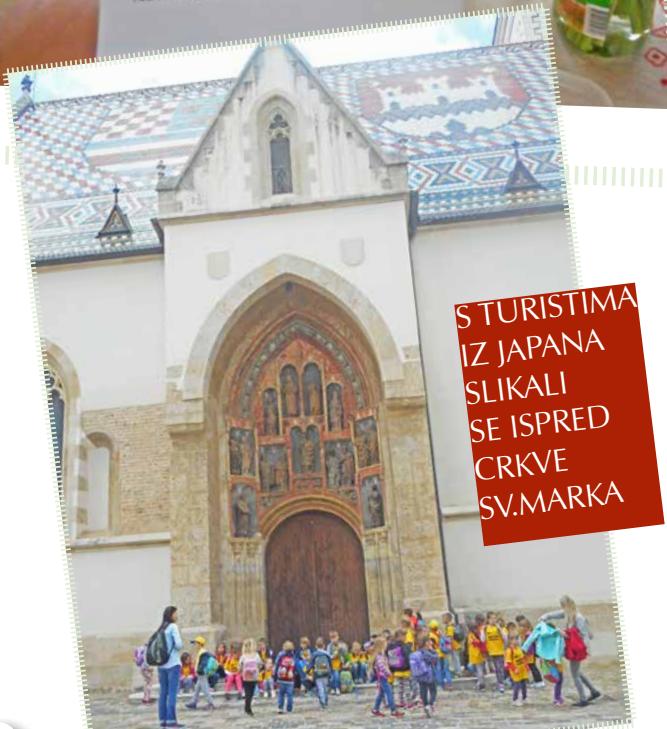
PUTUJEMO VLAKOM

RADIONICA KNJIGULJICA

ROZICE U HUMANITARNOJ
AKCIJI UDUGE ZLATNO SRCE

S DRUŠTVOM 1.PUT U RESTORANU

ZASTAVA TOLERANTNOG
VRTIĆA NA PROČELJU ROŽICE

Say Hello
to the World
A Tolerant
Kindergarten
Tolerantni
vrtić

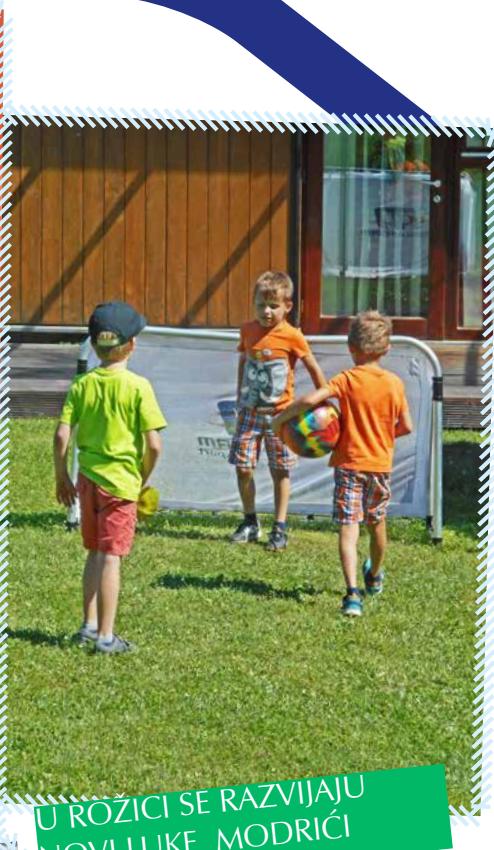

U NOVOURĘDENOM PJEŠČANIKU

U RIMSKIM TERMAMA
PREDSTAVILI PROJEKT IZ ROŽICE

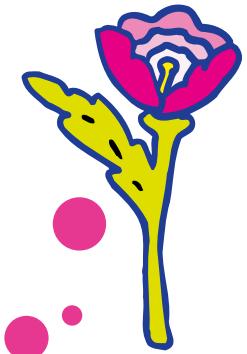
U ROŽICI SE RAZVIJAJU
NOVI LUKE MODRIĆI

U ZELENJAKU

UREDUJEMO OKOLIŠ U
AKCIJI ZELENA ČISTKA

LIPANJ 2016. GODINE :
POSTAVLJANJE ZASTAVE
SAY HELLO TO THE WORLD

Glavni urednik: GORDANA PAVLINIĆ

Suradnici:

Odgovitelji iz DV Rožica: Anamarija Kralj, Danijela Groš, Marina Bišćan, Božica Kalauz, Beti Jambrek, Katarina Šipek, Anita Jurina, Slađana Ovčarić

Vanjski stručni suradnici i roditelji: Sonja Marković, prof., Renata Čapo, prof., Tomislava Strsoglavac, prof., Vlatka Habulin, prof., Antonija Vukašinović, Snježana Turković, Goran Katušić, Snežana Mikulec, Sanja Pavić, Gordana Krizmanić, prof., Ana Tomac, Tatjana Kelherić, Zlatko Barlović, Tajana-Jelena Besednik, Natalija Huić, prof., Ksenija Vuksan, prof., djeca iz vrtića i predškole

Lektura: Monika Šalec, prof.

Grafičko oblikovanje: Damir Jelinek

Naslovница: naši vrtički „maturanti“, generacija 2016./2017. – Marinela Pavlinić

Zadnja stranica: „Rožice oslikavaju zid kod općine“
– Marina Kanceljak Buhin

Tisk: Impressio Cvitković d.o.o.

Nakladnik: Dječji vrtić Rožica, Veliko Trgovišće

Naklada: 300 komada

Godina: veljača 2017.

ISSN 1849-6431

